SMSKA

ZPRAVODAJ SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV ČESKÉ REPUBLIKY

WWW.SMSCR.CZ FACEBOOK.COM/SMSCR.CZ ČÍSLO 2/2021

Téma str. 3
Chybí nám lékař.
Starosto, co s tím uděláš?

Aktuálně str. 6
Na jaře nás čeká sčítání lidu.
Jak se dotkne samospráv?

Regiony str. 13
Život na hranicích?
V době covidové
je to celkem průšvih.

Nedostatek lékařů i služeb? Už to začíná znít jako obehraná deska...

Vážené a milé kolegyně, vážení kolegové!

Přestože nás od nového roku trápí „balíčky", které nám vláda nadělila pod stromeček, tedy ať již odpadový či daňový, rozhodli jsme se v únorové SMSce věnovat tématu, které není nové a které nejspíš ani nebudeme schopni vyřešit. Vždyť se o to snažíme již několik let. Ve světle covidové pandemie ale nabírá nových rozměrů. Nemyslím si, že by tato časovaná bomba, která po celé republice zodpovědně střídavě tiká posledních deset let, najednou synchronně bouchla. To jistě ne. Ale domnívám se, že nyní nastal vhodný okamžik podívat se na tento problém i z jiného úhlu pohledu, než jak jsme byli doposud zvyklí. Hlavním tématem únorového zpravodaje je nedostatek lékařů. S touto otázkou se potýká či potýkala nejedna samospráva, a pokud ji některá obec zatím nezná, obávám se, že ji dříve či později pozná.

Už před koronakrizí byl průměrný věk praktických lékařů něco málo kolem šedesáti let. Jednalo se tedy o budoucí důchodce. V případě praktických lékařů pro děti a dorost byla situace ještě horší. Jejich průměrný věk se pohyboval něco málo za hranicí šedesátky. S koronakrizí se v rámci péče o zdraví setkaly dva neblahé směry – zanedbávání preventivní péče, kdy především starší obyvatelstvo, ale nejen to, přestalo z obavy z COVID nákazy k lékaři docházet. Druhý směr, který koronakrize pouze urychlila, je odchod lékařů do důchodu. V tuto chvíli, kdy se nacházíme v nouzovém stavu a je omezen i pohyb obyvatel, se nedostatek lékařů příliš neprojevuje a jde spíše o spící problematiku. Nicméně jakmile skončí boj s virem, začne revitalizace vyčerpaného zdravotnictví, v němž budou především v malých městech a na venkově lékaři chybět.

Motivační příspěvky na vybavení ordinací a bytů pro lékaře nebyly zajímavé ani před koronakrizí, proto není jisté, zda lékaře zaujmou po ní. Navíc je otázkou, zda na takové projekty vůbec budou dotace. Podle České lékařské komory je absence lékařů ve venkovských oblastech důsledkem vylidňování vesnic a z komory, která o problému dobře ví, zaznívá, že je třeba, aby na venkově dobře fungovaly i všechny ostatní služby, které venkov zatraktivní a přitáhnou na něj i mladé lékaře s rodinami. Aby byl venkov co do kvality života konkurencí městům. A jsme zase u toho... Služby, služby, služby. Nedostatek lékařů i služeb na venkově už začíná znít jako obehraná deska, která nikoho nezajímá. Jenže to nejpodstatnější je právě na ní. Všechno je provázané a propojené. A to se snažíme celou dobu vládě vysvětlit. Když bojujeme za uhrazení propadů příjmů obcí, vyjednáváme o nové podobě stavebního zákona, pořádáme webináře nebo vytrvale neopouštíme témata, která nás v budoucnu, dle našich předpokladů, potrápí ještě více. Bojujeme za důstojný život nejen na venkově i v roce 2021, i přes pandemii a krizi, v níž se náš stát i jeho vedení nachází.

Jana Přecechtělová
výkonná ředitelka SMS ČR

SMS ČR vyzvalo ke znovuotevření škol

Dopisem adresovaným profesoru Karlu Raisovi, který je pověřený vedením parlamentního výboru pro vědu, vzdělávání, kulturu, mládež a tělovýchovu, vyzvalo 22. ledna SMS ČR Parlament, aby se zasadil o brzké obnovení prezenční výuky na základních školách. Dopady distančního vzdělávání do úrovně vzdělanosti a sociálních kompetencí žáků jsou totiž podle informací z území značné. Sdružení proto žádá uvolnění alespoň pro I. stupně základních a malotřídních škol.

Dopis poukazuje mimo jiné na to, že řada škol je schopná zajistit potřebné podmínky k tomu, aby výuka probíhala bez zvýšeného rizika šíření nákazy, což se ostatně ukázalo již při znovuotevření škol v květnu 2020 a při jejich provozu na podzim minulého kalendářního roku. Celé znění dopisu, který v kopii obdržel i ministr školství Robert Plaga, najdete zde: https://www.smscr.cz/cz/62-aktuality/2566-vyzvali-jsme-ke-znovuotevreni-skol. **red**

MŠMT zveřejnilo částky pro školy na letošní rok

Rozpis finančních prostředků státního rozpočtu na přímé výdaje na vzdělávání v letošním roce zpřístupnilo školám a zřizovatelům Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Rozpis je přístupný zde: https://www.msmt.cz/.../skols.../ekonomika-skolstvi/rozpocet.
Současně ministerstvo připravilo vysvětlující materiál k navyšování platů pedagogických pracovníků v roce 2021 pro potřeby zřizovatelů a také zjednodušený „letáček" shrnující zásadní údaje a informace z této oblasti. SMS ČR vítá jak zpracování vysvětlujících materiálů a jejich obsah, tak otevřenost zpřístupňující rozpis financování až na úroveň každé školy. Více informací najdete také zde: https://www.smscr.cz/.../2569-rozpis-rozpoctu... **red**

Miliardy na modernizaci energetiky i pro obce!

Vláda v lednu schválila programový dokument, podle kterého se budou vyplácet prostředky z takzvaného Modernizačního fondu. Ty mají sloužit k modernizaci energetiky a přispět k naplnění klimatických cílů. V následujících deseti letech půjde o 150 miliard. Také díky úsilí SMS ČR se až o dvě třetiny této sumy budou moci hlásit i obce.

„Zvládli jsme pro obce vyjednat možnost hlásit se celkem do tří programů tohoto fondu. To považuji za obrovský úspěch a potvrzení smysluplnosti naší práce," říká výkonná ředitelka SMS ČR Jana Přecechtělová.

Na téma Modernizační fond a projekty, které z něj bude možné financovat, se zaměřil i webinář, jenž SMS ČR odvysílalo 9. února. Ke zhlédnutí je zde: https://www.smscr.cz/webinare. **red**

Co přinese obcím nová odpadová legislativa?

Problematika odpadového hospodářství je po novelizaci zákona pro mnohé obce stále nesrozumitelná. Zorientovat se v legislativě pomůže další webinář, který SMS ČR odvysílalo 3. února. Pokud jste ho nestihli sledovat živě, můžete si poslechnout jeho záznam zde: www.smscr.cz/webinare. Hosty webináře byli odbornice na komunální odpadové hospodářství Martina Vrbová, vrchní ministerský rada z Ministerstva životního prostředí Štěpán Jakl i člen předsednictva SMS ČR a starosta Kamýku nad Vltavou Petr Halada. **red**

Vláda by měla doplatit obcím a krajům výpadek příjmů, navrhli senátoři

Předseda SMS ČR Stanislav Polčák vystoupil 27. ledna na plénu Senátu, aby podpořil snahy samospráv o dosažení náhrad za kompenzační bonus, který obce i kraje připraví o část daňových výnosů. Horní komora v tento den schválila návrh, podle něhož by měla vláda doplatit obcím a krajům podle počtu obyvatel výpadek příjmů, o který byly připraveny v důsledku výplaty kompenzačních bonusů.

red

Volební systém velkých a malých

Glosa

***„Ústavní soud svým rozhodnutím především vrací rovnost všem voličským hlasům. Volební systém v České republice bude díky tomu spravedlivější. Dokáží-li se politici domluvit, lze nová pravidla připravit pohodlně do voleb,"* napsal výstižně a krátce po zveřejnění rozhodnutí ÚS na svůj facebookový profil předseda SMS ČR Stanislav Polčák.**

V době vydání SMSky se aktuální debata o nálezu Ústavního soudu k protiústavnosti volebního systému na základě návrhu změny od skupiny senátorů probere tisíckrát. Možná se již objeví kontury nové politické dohody. Každopádně, onen pochybný volební systém z dob opoziční smlouvy (ODS + ČSSD) byl zakonzervován na dlouhých dvacet let. V poslední době však nastoupily nové politické síly, které nepravost napadly. A nejvyšší ústavní instance jim dala za pravdu. Dosavadní systém do sněmovny preferoval velké strany na úkor malých (1 mandát největší strany ANO vs. 1 mandát nejmenší strany STAN – 2:1), Ústavní soud však nařizuje zavedení spravedlivější poměrnosti a rovnosti voličského hlasu. Cestu musejí najít politické kluby z Poslanecké sněmovny i Senátu, vláda i opozice. A zejména odborníci, politologové, kteří za posledních třicet let vydali nespočet odborných publikací a mají velký nadhled. Špičkoví politologové budou mít na hlavním zřeteli větší objektivitu poměrnosti než politické strany, jež řeší zejména okolnost momentální výhodnosti.

Zatímco volební systém do sněmovny preferoval velké strany na úkor malých, volební systém pro komunální volby je problematický naopak v tom, že umožňuje nadmíru poměrné zastoupení na úkor vítězů voleb. Ve městech to ani tak nevadí, tam je poměrnost důležitá. A koneckonců jde „jen" o systém převodu voličských hlasů na mandáty. V menších obcích však systém zcela nepřiměřeně poškozuje strany, které získají mnohonásobně více hlasů, a zbytečně generuje ve venkovských pospolitostech kontrast. Zde ovšem stačí jediná změna: změnit prvního dělitele z „1" na „1,5". Posílí to vítěze voleb a ostatním umožní zastoupení.

Vytvoří se nový systém přepočtu alespoň pro obce např. do 2000 obyvatel?

Tomáš Šulák,
autor je politolog a starosta obce Veselíčko

Nová strategie BESIP má snížit počet obětí nehod na polovinu. Uplatnily se i připomínky SMS ČR

Snížit počet obětí a těžkých zranění v důsledku dopravních nehod na polovinu je dlouhodobým cílem strategie BESIP, kterou na začátku ledna schválila vláda. Podobně jako další státy Evropské unie i Organizace spojených národů by toho Česká republika měla dosáhnout v roce 2030. Do připomínkového řízení se zapojilo i SMS ČR, které uplatnilo několik námitek, jež vycházely ze zkušeností a potřeb členských obcí.

„Jednalo se například o frekvenci měření rychlosti v místech vyššího výskytu dopravních nehod, v rizikových časech a rizikových úsecích, kde jsme požadovali navýšení počtu hodin měření. Zasadili jsme se rovněž o to, aby strategie zahrnovala vytvoření více pěších zón v městských centrech a zklidněných zón v rezidenčních oblastech,“ řekla legislativní analytička SMS ČR Adéla Palíšková.

Strategie BESIP 2021–2030 navazuje na Národní strategii bezpečnosti silničního provozu 2011–2020. Realizována bude prostřednictvím akčních plánů, které budou nově definovány vždy na dvouletá období. Podrobnosti ke strategii zde: https://www.ibesip.cz/strategie-2021-2030.

AP

Téma

Chybí nám lékař. Starosto, co s tím uděláš?

Obyvatelé Česka mají stále větší problém sehnat praktického lékaře, pediatra nebo zubaře. A nejen ti z menších obcí. Lékaři chybí na venkově, ale i ve městech. Server iROZHLAS.cz, který se tématem zabýval vloni na podzim, zjistil, že mezi nejpočetnější skupinu lékařů patří praktici, že nejméně obyvatel na jednoho praktického lékaře připadá v Olomouckém a Královéhradeckém kraji, naopak nedostatkem lékařů trpí občané na Ústecku a v jižních Čechách. Na problém dlouhodobě upozorňuje i SMS ČR.

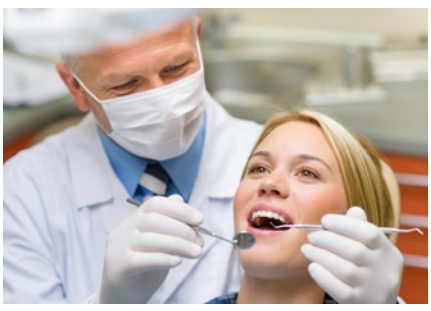

Problémem není jejich nedostatek, ale jejich věk

Podle serveru není dlouhodobě nejpalčivějším problémem českého zdravotnictví nedostatek lékařů, ale jejich věk. V odlehlejších obcích navíc mnohdy vysloužilé lékaře nemá kdo nahradit. Mladí lékaři častěji zůstávají ve větších městech, která přinášejí více příležitostí, anebo odcházejí pracovat za hranice. Vůbec nejkomplikovanější je situace praktických lékařů, kteří patří mezi nejstarší věkovou skupinu hned vedle pediatrů a hygieniků. Z informací Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) vyplývá, že zhruba 40 procent všech lékařů v ambulantních zařízeních má 60 a více let. Mezi praktiky a pediatry je takových lékařů dokonce polovina.

A zubařů je zatím dost?

Podle mapování iROZHLASU.cz je mírně odlišný trend jen v českém zubním lékařství. Stomatologická komora ČR před dvěma lety evidovala zhruba o 2000 lékařů více než před deseti lety. Podle prezidenta komory Romana Šmuclera je zubařů více nejen proto, že zubaři neodcházejí do důchodu, ale je zde i velký příliv ze zahraničí. Akutní nedostatek zubařů přesto některé kraje hlásí. Například Vysočina, kde je méně větších měst. Na nedostupnou službou, a to nejen pro občany, kteří nejsou schopni dojíždět do vzdálenosti 20 kilometrů, seniory, rodiče s dětmi bez vlastního automobilu, ale pro všechny upozornil v SMSce na sklonku roku i krajský předseda SMS ČR Václav Venhauer. Na více než půl milionu obyvatel zde připadá 300 zubařů. *„Na celé Vysočině přijímá nové pacienty dle webu České stomatologické komory pouze jedno stomatologické centrum v Třebíči. Zubaři, kteří odcházejí do penze, nemají pokračovatele. Zůstávají po nich prázdné ordinace, které není komu předat, ale především po každém z nich přes 2,5 tisíce pacientů. Stávající stomatologové už nemohou brát další pacienty, prodlužovalo by to už tak dlouhé objednací lhůty. A to mluvíme o posunu ze dvou měsíců na více jak půl roku. Mnohdy ordinace vedou pořadníky, a to i na déle jak dva roky,“* řekl krajský předseda sdružení.

Proč to dělám? Mám pocit, že to těm starým lidem nějak dlužím…

Jeho slova potvrzuje i zubař O. K. z Olomouce, jenž je dnes jedním z mála lékařů, kteří doposud ordinují nejen ve městě, ale třikrát v týdnu i ve 20 kilometrů vzdálené vesnici. *„Proč to dělám? Mám pocit, že to tam těm starým lidem nějak dlužím. Dělám to vlastně pro ně. V Olomouci bych se bez problémů uživil. Obávám se ale, že po mně v té vesnici zubařskou péči už nikdo další zajišťovat nebude,“* zamýšlí se. Sehnat zubaře nemají problém jen lidé na venkově v Olomouckém kraji. Dnes už ho marně shánějí dokonce i v samotné Olomouci, kde přitom lékařská fakulta připravuje budoucí stomatology na jejich profesi. *„Více než polovina studentů je ale zahraničních a ti zde po studiích nezůstávají,“* říká olomoucký zubař. Ani jeho novopečení mladí kolegové z Česka ale podle něj nejspíš neuvažují o tom, že by žili a pracovali někde na venkově. *„Jsou už nastaveni jinak a mají jiné představy o životě. A pokud jeden z nich svým spolužákům řekne, že se po studiích přestěhuje na vesnici, ostatní si nejspíš poklepou na čelo a možná ho i nakonec přesvědčí, aby to nedělal. Život ve městě je přece tak pohodlný a při příjmech, které si zde za své služby nastaví, nepůjdou bydlet na místo, kde je to o něco složitější a kde chybí i další služby,“* uvažuje O. K. Podle něj je celkový úbytek lékařů velký problém, který se ještě naplno neprojevil. *„Zejména staří lidé budou zanedbávat prevenci a lékaře vyhledají až ve chvíli, kdy bude pozdě. Nevím ale, jak to změnit. Myslím, že tady ani dotace nepomohou,“* dodává rezignovaně.

Když chybí lékař, lidé zanedbávají prevenci…

Na situaci doplácejí hlavně senioři, protože ti jsou častěji nemocní než mladí, kteří jsou navíc mobilní a lékaře si najdou v místě, kam dojíždí za prací. Mluvčí České lékařské komory Michal Sojka už dříve uvedl, že situace je součástí problému vymírání venkova, kdy mladí odcházejí do města.

Samospráva má pouze motivační roli

Možnosti krajů jsou omezené. Novým lékařům mohou nabídnout prostřednictvím obcí finanční příspěvky. Mnohdy ale ani ty nestačí. Samospráva má pouze motivační roli.

Marie Šuláková

Doktor z hor je jen seriál. Jde o obecný problém vylidňování venkova, říká mluvčí České lékařské komory

Rozhovor

Zájem o všeobecné praktické lékařství mezi studenty medicíny upadá. Situace nejhůře doléhá na malé obce. *„Je to součástí obecného vylidňování venkova. Můžeme hovořit o začarovaném kruhu. Jestliže nemáte v obci učitele, pediatra, tak vám tam nikdo pracovat nepůjde,“* míní Michal Sojka z České lékařské komory (ČLK). *„Nejstarší praktici jsou v Praze, protože tam alespoň ještě jsou. Kdežto na jiných místech v republice už odešli úplně,“* říká.

Lékaři chybí nejen v obcích, ale i v menších městech. Obracejí se na vás starostové a žádají ČLK o pomoc? Co jim radíte?

Ano, tu a tam se nás starostové obracejí. Mají pocit, že jim můžeme zařídit chybějícího praktika nebo pediatra. Bohužel, nemůžeme. Nemáme žádný seznam volných kolegů, kteří by do jejich měst a obcí mohli nastoupit. Oni prostě nejsou. Je to dlouhodobě zanedbaný systémový problém, který nesouvisí jenom se zdravotnictvím. Jediné, co můžeme nabídnout, jsou inzeráty v našich médiích.

Máte představu, jak velkého množství obcí se to týká a kterých oblastí především?

Nemáme, protože není povinnost nám to hlásit. Samozřejmě, že odhadujeme, že se to týká nejvíce odlehlých malých obcí a městeček. Ale pozor. I ve velkých městech, včetně Prahy, jsou lidé, kteří nemohou najít praktika nebo pediatra s volnou kapacitou k registraci. Více informací by měly mít zdravotní pojišťovny. Velká města jsou atraktivnější, v těch menších zase může fungovat vyšší podpora ze strany samosprávy.

Je potřeba zvýšit atraktivitu oboru a zastavit odchod lékařek a lékařů do ciziny

Některé kraje obce podporují, vypisují dotační tituly na vybavení ordinací, obce nabízejí lékařům i byty. Má to nějaký efekt?

Je to správná cesta. Ale jen jedna. Nevím, jak je účinná. Spíše si myslím, že zatím moc ne. Druhou cestou je, že se zvýší úhrady ze zdravotního pojištění. Některé pojišťovny to tak dělají. V případě, že se nikdo třikrát nepřihlásí do výběrového řízení na praktika, které obec vypíše, zvýší se úhrada. Ale ani to moc úspěšné není. Je potřeba obecně zvýšit atraktivitu oboru, a to je na dlouhé povídání. Za druhé je potřeba zastavit odchod lékařek a lékařů do ciziny. Tím vzniká mnoho míst v atraktivnějších oborech. Způsoby, jak toho dosáhnout, jsou dva. První je změna systému vzdělávání, která je zmatená a k lékařům nepřátelská. Na rozdíl od podmínek v té cizině. To je hlavní důvod odchodu absolventů z republiky. A druhý způsob je navýšení platů a příjmů.

Z mnoha obcí zaznívá, že jejich pobídky nestačí. Proč lékaři na venkov nechtějí? Co by se mělo změnit?

Vedle výše zmíněných věcí je to otázka atraktivity místa. Doktor z hor je jen seriál. Musíme si nalít čistého vína. Souvisí to s širší problematikou venkova a jeho vysídlováním. Do místa, kde není dobrá škola, lékaři s rodinou nepůjdou. Snad možná jen ti, co se zde narodili. Do míst, kde není praktik a pediatr a kde se zavírají kvůli nedostatku personálu oddělení nemocnice, zase nepůjdou učitelé. A tak dál a dokola. A k tomu musíte připočítat nedostatek pracovních míst pro partnery lékařů a lékařek. Buď budou mít možnost pracovat z domova, nebo dojíždět za prací, a to by měl někdo zaplatit. Nebo se dokonce vzdají své kariéry, ale pak je opět fér, že musí úhrady pokrýt i „druhý příjem". To se pak nebavíme o těch procentech, co nyní navíc nabízejí pojišťovny.

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Podpora vybavení ordinací je nezbytný základ, tvrdí starosta Nalžovských Hor z Pošumaví

Následkem nedostupné péče pro obyvatele pošumavských obcí už lidé přestávají lékaře navštěvovat a zanedbávají prevenci. Říká to i starosta Nalžovských Hor Zdeněk Hlaváč. Do nemocnic se lidé dostávají až ve chvíli, kdy už je jejich stav kritický a musí pro ně přijet záchranka. Zákroky jsou pak samozřejmě pro zdravotní systém dražší a dlouhodobější. Nalžovské Hory mají pro lékaře vybavenou městskou budovu. *„Ta nám ale není nic platná. Postupně nás opustili dětská lékařka, zubařka i gynekolog, kteří k nám přijížděli jen některé dny v týdnu,“* uvedl. Lékaři nyní ordinují v Horažďovicích, Sušici a Klatovech. *„Klientelu u nás měli, ale už nechtějí přejíždět na jeden až dva dny v týdnu i se sestrou,“* popsal. Město se tak musí spokojit pouze s praktickým lékařem pro dospělé.

Je pro vás problém s nedostatkem lékařů stále aktuální téma, které se snažíte řešit?

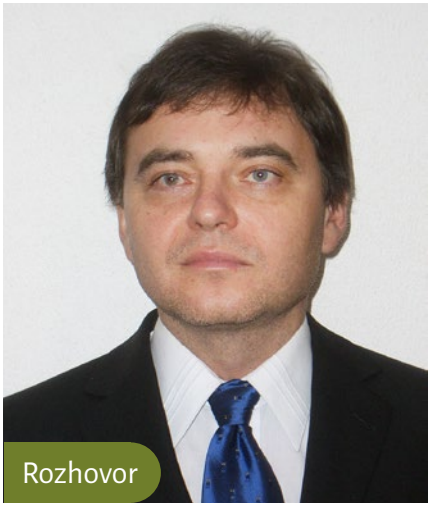
Pro naše město se skoro 1200 obyvateli, kteří jsou rozmístěni do 13 částí na rozloze 51 km², což je jen pro představu více, než má naše ORP, je toto téma stále aktuální. Avšak díky vstřícnosti má u nás alespoň dvakrát v týdnu otevřenou ordinaci praktický lékař.

Proč podle vás lékaři nechtějí ordinovat na venkově a s těmi v důchodovém věku pomalu tato služba z venkova mizí?

Otázka, proč dávají lékaři před praxí na venkově přednost městské poliklinice či fakultní nemocnici, by měla být určena spíše přímo jim. Zdali je to jen otázka výdělku nebo i jiných faktorů, jako například pohodlí města, zázemí a prestiž zařízení atd.

Už v roce 2019 jste v médiích uvedl, že vybavenou městskou budovu u vás postupně opustili dětská lékařka, zubařka i gynekolog. Jak se od té doby situace vyvíjí?

Situace se nezměnila, naopak, zatímco v roce 2019 byl lékař ještě ochoten nabídku vůbec zvažovat, dnes už není ani koho oslovit. Naše připravené ordinace – pro zubaře, dětského lékaře a gynekologa, jsou nadále uzavřeny. Dříve

Rozhovor

Zatímco v roce 2019 byl lékař ještě ochoten nabídku alespoň zvažovat, dnes už není ani koho oslovit, říká starosta Nalžovských Hor Zdeněk Hlaváč.

se hovořilo o příchodech nových lékařů ze zahraničí, zejména z východu, což nastalo za situace, kdy naši absolventi lékařských fakult začali přijímat nabídky z příhraničních lokalit v Německu a Rakousku. Nezaznamenal jsem ale žádnou konkrétní příležitost.

Jak daleko to od vás mají lidé k lékaři?

V průměru 20 kilometrů. Nacházíme se totiž uprostřed trianglu Klatovy – Sušice – Horažďovice. Za odbornějšími zákroky cestují občané pak buď do Plzně (65 km), nebo do Prahy (140 km).

Některé kraje se snaží pomoci obcím dotacemi určenými na vybavení ordinací. Stačí to ale? Co by podle vás pomohlo?

Podpora vybavení ordinací je nezbytný základ. K němu je ovšem potřeba komplexně rozvíjet a financovat související infrastrukturu obcí včetně bytové výstavby, dopravní obslužnosti pro pacienty bez vlastního automobilu a podobně. Z hlediska Plzeňského kraje je nejvyšší čas pro předložení jasné a udržitelné vize řízení a fungování lékařské péče v kraji, a to fakultní nemocnicí počínaje a praktikem v Pošumaví konče.

Rozhovor vedl Roman Svoboda,
manažer SMS ČR v Plzeňském kraji

Ve Studenci mají lékaře i lékárnu. Pediatr už nám ale také chybí, vzkazuje starosta

Studenec je podkrkonošská obec. Nachází se na Jilemnicku v jihovýchodní části okresu Semily. Žije zde zhruba 1900 obyvatel. V minulosti tady dokázali zajistit zdravotní péči i jiné služby nejen místním občanům, ale i lidem ze spádových obcí. Ptáme se starosty Jiřího Ulvra, čím to je, že jste si zde lékaře udrželi doposud?

Zajistit péči lékaře na venkově bývá stále větší problém. Ve Studenci máte praktického lékaře i zubaře. Jak jste to dokázali?

Zásadní byl vznik nového zdravotního střediska, které se zde vybudovalo na přelomu 80. a 90. let minulého století. Středisko svou vybaveností předčilo podobná zařízení v širokém okolí. Ordinace zde mají praktický i dětský lékař, zubař, veterinář, nechybí ani lékárna. Poskytli jsme tedy všem v danou dobu nadstandartní prostory i podmínky, které se nám podařily udržet do současnosti. V roce 2015 jsme tuto budovu kompletně zateplili a změnili způsob vytápění, kdy akumulační kamna nahradila tepelná čerpadla.

Vyšli jste jim tedy vstříc. Mnohde ale ani to nepomůže. Proč myslíte, že to právě u vás pomohlo?

Součástí výstavby tohoto objektu byly i nájemní byty. Každý lékař i lékárna má k dispozici jeden byt, který mohou využívat. Velkou výhodou bylo a je také to, že většina lékařů má ve Studenci historické kořeny. Buď odsud přímo pochází, nebo mají s obcí určitou spojitost.

To vypadá v našem tématu jako příběh se šťastným koncem...

Aby vše nevypadalo růžově, i my od loňského roku sháníme dětského pediatra, který ukončil činnost a odešel do důchodu. V současné době

je tato ordinace uzavřena. Věřím ale, že to snad nebude trvat příliš dlouho.

Děkuji za rozhovor.

Petra Černá,
manažerka SMS ČR v Libereckém kraji

Zásadní byl vznik nového zdravotního střediska, které svou vybaveností předčilo podobná zařízení v širokém okolí, tvrdí starosta Studence Jiří Ulvr.

Věřím, že územní samospráva bude brát náš úřad jako důležitého a důvěryhodného partnera

Rozhovor

Jiří Kaucký je od loňského září novým předsedou Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ). Už při svém nástupu do funkce avizoval, že se hodlá zaměřit také na intenzivnější spolupráci se samosprávami a osvětovou činnost, například ve formě partnerství se školami, neziskovým sektorem nebo s médii. Kam směřuje ÚOOÚ pod vedením nového předsedy a jak si lze konkrétně představit zamýšlenou spolupráci se samosprávou i odbornou veřejností?

Ve vašem vystoupení na konferenci GDPR 2020 jste uvedl, že byste se chtěl mimo jiné zaměřit na partnerství s územní samosprávou. Jak toho chcete dosáhnout?

Tento cíl jsem měl již jako kandidát na předsedu ÚOOÚ, protože ve svém předchozím působení na Ministerstvu vnitra, které má podporu územní samosprávy takříkajíc v gesci, jsem se opakovaně setkával s kritickými názory představitelů územních samosprávných celků jak na samotnou matérii zpracování osobních údajů, tak na úroveň komunikace státních orgánů v této oblasti. V rámci přípravy aplikace GDPR a zákona o zpracování osobních údajů byly oba relevantní státní orgány, tedy ÚOOÚ i Ministerstvo vnitra, ve vztahu k územní samosprávě velmi aktivní. Zdálo se mi ale, že územní samospráva přesto vidí v edukační roli státu rezervy. Po seznámení se s činností ÚOOÚ zevnitř bych rád řekl, že je rozhodně na co navazovat. Dosavadní spolupráce zahrnovala individuální osobní, telefonické a písemné konzultace a semináře uspořádané právě pro pověřence pro ochranu osobních údajů buď samostatně ÚOOÚ, nebo ve spolupráci s dalšími organizátory. Úřad průběžně spolupracoval se Svazem měst a obcí, se kterým se mimo jiné autorsky podílel na vydání metodické příručky. Dále bych velmi rád zmínil velmi důležitou spolupráci se Sdružením místních samospráv a Ministerstvem vnitra při pořádání metodických setkání pro obecní úřady s rozšířenou působností. Pokud se tedy podaří prohloubit dosavadní spolupráci a zejména restartovat zájem o ochranu osobních údajů na úroveň z doby přípravy na aplikaci GDPR, věřím, že územní samospráva bude ÚOOÚ brát jako důležitého a důvěryhodného partnera v této oblasti. Tomu napomáhá i skutečnost, že ÚOOÚ ve vztahu k územní samosprávě postrádá nejinvazivnější mocenské nástroje, tedy možnost ukládání pokut.

Můžete svoji představu ještě více přiblížit?

Kromě prohloubení stávající spolupráce je mým záměrem využít ve prospěch plnění zákonných úkolů ÚOOÚ, a v tomto případě i územních samosprávných celků, mou zkušenost s legislativní činností a s aplikací norem správního práva. A to především ve vztahu k nové kompetenci, kdy se ÚOOÚ, i bez návrhu, vyjadřuje k legislativním návrhům týkajícím se zpracování osobních údajů. Již jsme si to vyzkoušeli u návrhu novely exekučního řádu, který se věnuje nahrávání telefonátů exekutorům. Rozhodně v tom chceme pokračovat, a to i v oblastech, kde se ochrana osobních údajů stýká s výkonem práva na samosprávu ve smyslu čl. 100 odst. 1 Ústavy, nebo například tam, kde má ochrana osobních údajů význam ve vztahu k rovnému přístupu k veřejným funkcím dle čl. 21 Listiny základních práv a svobod, respektive obecně k ochotě občanů podílet se na správě věcí veřejných. Intenzivní spolupráce se samosprávou se v poslední době v této oblasti díky Sdružení místních samospráv týkala například realizace praktických dopadů nálezu Ústavního soudu č. 149/2020 Sb. ohledně registru ke střetu zájmů ještě před jeho účinností, tedy před 1. lednem 2021.

Jiří Kaucký, předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů

Praxe ukazuje, že zavádění GDPR se uskutečnilo v různé kvalitě. Domníváte se, že by bylo žádoucí nastavit kritéria úrovně implementace GDPR a provádění auditů, minimálně ve veřejné správě?

Začal bych tím, že implementace obecného nařízení o ochraně osobních údajů probíhá v podstatě v celé Evropské unii. Je to dáno nejen podobou adaptačních zákonů v jednotlivých členských státech, ale zejména tím, že obecné nařízení se implementuje přes ohromnou spoustu dalších unijních a národních právních předpisů a až na vzácné výjimky s každým nově přijatým zákonem. Aktuálně diskutovaná novela zákona o ochraně veřejného zdraví zavádějící masivní oprávnění orgánů ochrany veřejného zdraví vůči občanům a jejich soukromí je toho jasným příkladem. Pokud jde o nastavení kritérií úrovně implementace, i tady dává základní vodítka a rámec samo obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Nařízení stanoví pravidelný přezkum a hodnocení implementace nařízení.

Webové stránky ÚOOÚ obsahují celou řadu stanovisek a názorů, některá z nich jsou ale již několik let stará. Neplánujete jejich přehodnocení, případně i ve spolupráci s odbornou veřejností?

Užší spolupráce s odbornou veřejností je jedním z mých důležitých cílů. S kolegy vedeme na téma aktuálnosti zveřejněných textů debatu a chtěli bychom se dobrat toho, aby aktualizace neprobíhala jen incidentně, ale abychom ji prováděli alespoň u podstatných částí periodicky. Úřad má od účinnosti obecného nařízení, které upravuje detailně jeho úkoly, nastaven širší systém projednávání materiálů s odbornou veřejností. Jedná se o následující materiály, které jsou při přípravě předkládány veřejnosti k připomínkám. Především výkladová stanoviska a vodítka k obecnému nařízení o ochraně

osobních údajů – tzv. Pokyny evropského Sboru, u nichž je ÚOOÚ (coby součást Sboru) spoluautorem a často velmi aktivním. Dosud se jedná o více než dvacet materiálů vykládajících uceleně pojmy, požadavky a nástroje ochrany osobních údajů, včetně příkladů. Další kategorií materiálů diskutovaných s veřejností jsou metodické návody k posouzení rizik a vlivu na ochranu osobních údajů, ale také akreditační a certifikační kritéria. Příkladem takového návodu pro správce a zpracovatele a jejich odpovědné osoby (pověřence pro ochranu osobních údajů) je metodika DPIA. Vzhledem k tomu, jak budou v budoucnu v ČR postupně zaváděny nové nástroje ochrany osobních údajů stanovené obecným nařízením, lze předpokládat publikaci výstupů z diskuzí týkajících se příprav kodexů chování, certifikací či předběžných konzultací poskytovaných úřadem na žádost správců.

Jakou další formu komunikace má vámi vedený úřad na starosti?

Mimo to, co jsem popsal, poskytl do této doby ÚOOÚ řadu konzultací v agendách, v nichž nemůže být gestorem ani spoluautorem příprav zpracování, k návrhům stanovisek a metodik vydávaných ministerstvy odpovědnými za jednotlivé oblasti zpracování osobních údajů.

Tento výčet ale rozhodně neznamená, že bychom stávající stav považovali za ideální. Naším cílem je zásadní změna v metodické oblasti směrem k vyšší intenzitě a aktuálnosti poskytovaných informací, tak zejména ve vztahu k jejich čtivosti a srozumitelnosti pro adresáty z řad odborné a především laické veřejnosti.

Situace, která nastala při koronavirové epidemii, vytvořila podmínky pro rychlou elektronizaci kontaktů. To zároveň přineslo i širokou škálu kybernetických hrozeb. Domníváte se, že by bylo vhodné nastavit standardy ochrany osobních údajů z pohledu kybernetické bezpečnosti a eIDAS?

Účelem nařízení eIDAS je především zvýšit celkovou důvěryhodnost elektronických transakcí na evropském vnitřním trhu, protože poskytuje jednotnou bezpečnou elektronickou komunikaci mezi orgány veřejné moci, firmami, ale také občany. ÚOOÚ i další úřady jsou samozřejmě vázány zákonem a vyhláškami o kybernetické bezpečnosti a nařízením eIDAS, nicméně na ochranu osobních údajů je z její podstaty nutné hledět v daleko širší perspektivě, než je kybernetická bezpečnost.

S kybernetickými hrozbami a s neustále se zdokonalujícími technikami útočníků se potýkáme nejen při řízení našeho vnitřního IT, ale i u kontrolovaných subjektů z důvodu úniků dat způsobených právě kybernetickými útoky. Úroveň zabezpečení se postupně zvyšuje, k čemuž nám pomáhá i dobře nastavená legislativa, konkrétně vyhláška č. 82/2018 Sb., o kybernetické bezpečnosti, která posouvá vyžadovaný standard na moderní úroveň.

Jak u našich zaměstnanců, tak také obecně ale stále apelujeme na kontinuální školení kybernetické bezpečnosti, kybernetických hrozeb a v neposlední řadě sociálního inženýrství, kdy se útočník snaží využít nějaké znalosti prostředí a zranitelnosti uživatelů k tomu, aby z nich vylákal citlivé informace. I phishingové útoky už jsou dnes na velmi vysoké úrovni a ani zkušený uživatel je nemusí ihned rozpoznat.

Koronavirová epidemie přispěla také k nastavení distanční výuky na školách. Běžně používané nástroje typu MS Teams, Google Classroom, Meet nebo ZOOM ukládají vstupy a výstupy u této výuky (přístupové údaje, chatovou komunikaci, audiovizuální záznamy apod.) automaticky do cloudových úložišť, u nichž není jistota, kde jsou data uložena, kdo k nim má přístup a jak je s nimi později nakládáno. Nebylo by vhodné, aby stát inicioval podmínky pro poskytování služeb pro vzdálenou výuku tak, aby byla data ukládána na území EU a správce měl kontrolu nad jejich správou a výmazem?

Toto se samozřejmě děje ze samotné podstaty obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Pokud má být využívaná služba v souladu s obecným nařízením, musí být osobní údaje ukládány na území EU a správce má mít kontrolu nad jejich správou a výmazem. Na státu, potažmo ÚOOÚ pak je, aby ještě více apeloval na školy a jejich pověřence, aby využívali pouze služby, které v souladu jsou.

Zároveň si uvědomujeme, že současný obrovský, někdy až překotný rozvoj digitalizace s sebou přináší rizika a témata, týkající se zejména veřejných cloudových služeb, jsou v našich zemích zatím legislativně velmi málo akcentována. Spolupracujeme proto s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) na jimi připravované tzv. cloudové vyhlášce, která by měla využíváním veřejně dostupných cloudových služeb ve veřejné správě nastavit jasnější pravidla.

Obdobné problémy patrně řeší i v jiných zemích…

Problematiku moderních cloudových služeb a osobních údajů je potřeba vnímat minimálně v celoevropském kontextu, kdy v členských státech přecházejí z důvodu vyšší flexibility a výrazně nižších nákladů na cloudové služby nejen pro běžnou kancelářskou činnost, jako je posílání e-mailů nebo videokonference, ale i na zpracování osobních údajů, citlivých nevyjímaje. Vzhledem k tomu, že většina poskytovatelů cloudových služeb má svou mateřskou společnost mimo země EU, střetávají se zde různé přístupy k ochraně osobních údajů a je potřeba brát velký zřetel na dodržování společného evropského práva i práva jednotlivých členských států. Příkladem může být nizozemské ministerstvo spravedlnosti a bezpečnosti, které velkou část své agendy obstarává prostřednictvím cloudových služeb, nebo francouzský „Health Data Hub" shromažďující citlivé osobní údaje o zdravotním stavu občanů. Nedávný rozsudek Soudního dvora EU známý jako „Shrems II" mimo jiné zrušil tzv. „Privacy Shield", který umožňoval společnostem sídlícím v USA přijímat data z EU a garantovat jejich setrvání na území EU navzdory americké legislativě. Nyní je před námi v rámci celoevropské spolupráce jasný úkol – nebránit rozvoji moderních technologií, ale vždy chránit data našich občanů.

Rozhovor vedla Eva Janečková

Celý rozhovor najdete v prvním čísle elektronického časopisu DPO PRO, který s podtitulem „Ochrana osobních údajů v praxi" vydávají SMS-služby s.r.o. První číslo je volně ke stažení na webových stránkách https://www.dpopro.cz.

Na jaře nás čeká sčítání lidu. Jak se dotkne samospráv?

Podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) se uskuteční od 27. března do 11. května po deseti letech další sčítání lidu. Zjišťovat se opět budou údaje o osobách, domácnostech a bydlení. Jak se sčítání dotkne samospráv a jakou vlastně bude mít podobu? Tématu se věnoval i webinář SMS ČR, jehož hostem byl předseda ČSÚ Marek Rojíček. Účastnila se jej také členka Pracovní skupiny pro služby na venkově a starostka obce Dolní Zálezly v Ústeckém kraji Magda Pejšová.

Paní starostko, k čemu jsou samosprávám dobré výsledky sčítání?

Získané informace jsou pro samosprávy užitečné především při plánování, využíváme je při tvorbě strategických programů, hodí se při plánování kapacity škol a školek, dětských hřišť, sociálního bydlení apod. Registr obyvatel eviduje počet lidí s trvalým pobytem v obci, ale pouze sčítání nám poskytne informaci o tom, kolik lidí v obci skutečně bydlí bez ohledu na to, zda jsou tam hlášeni.

Na webináři mimo jiné zaznělo, že oproti sčítání, které si pamatujeme z doby před 20 lety, se počet vyplňovaných údajů snížil takřka o polovinu. Už se nebudou objevovat dotazy na majetkové poměry, zdraví, nepovinná bude i kolonka náboženské vyznání. Průměrný čas na vyplnění formuláře prý zabere jedné osobě zhruba 15 minut. V čem to bude ještě jiné?

Letošní sčítání je připraveno tak, aby bylo pro lidi co nejjednodušší. Důraz se klade na online formu sečtení. Ti, co se rozhodnou vyplnit sčítací formulář online, nebudou muset řešit, kde získat nebo odevzdat papírový dotazník. K vyplnění jim postačí počítač, tablet nebo mobilní telefon, číslo OP a datum narození. Elektronická fáze sčítání bude časově předřazena té klasické, která se pak uskuteční formou papírového dotazníku. Díky propojení se státními registry a databázemi (např. registr obyvatel, databází ČSSZ, cizinecký informační systém, RÚIAN apod) nebudou muset lidé nově odpovídat na otázky, které lze získat z těchto zdrojů. Odbourán byl celý formulář o domech, který byl komplet nahrazen daty z Registru územních adres a nemovitostí.

Osobní otázky týkající se národnosti a náboženství budou dobrovolné

Co se tedy bude zjišťovat?

Budou to základní údaje o osobách, domácnostech a bydlení. Kdo v domácnosti žije, jaké jsou jejich vzájemné příbuzenské vztahy, zjišťuje se vzdělání, status zaměstnanosti, jestli studují nebo jsou již ve starobním důchodu. Lidé budou dotazováni na místo pracoviště či školy, ale také na obor, v němž pracují. Osobní otázky týkající se národnosti a náboženství budou dobrovolné. Vyplnit bude třeba také údaje o bytě, jeho velikosti, počtu místností nebo např. způsobu vytápění. Lidé se nemusí bát, že by museli odpovídat na nějaké citlivé otázky (majetkové poměry, zdraví…), ty v dotazníku zcela chybí.

Spoléhá se tedy na to, že většina formulářů bude vyplněna online. Bude i nějaká aplikace na mobilní zařízení?

ČSÚ věří, že je online forma mnohem pohodlnější a že v rodinách mladí pomohou s vyplněním formulářů seniorům. Mám informace, že se i některé obce chystají v tomto směru nabídnout pomocnou ruku. Co se týká aplikace, tak k dispozici budou obě varianty, jak formulář na webových stránkách, tak aplikace.

Odkdy budou dostupné elektronické formuláře a jak dlouhý čas budou mít respondenti na jejich vypsání?

Elektronické sčítání začne 27. března a na vyplnění bude prostor až do 9. dubna 2021. Následně proběhne vyhodnocení a zjištění, kdo se nesečetl online. Od 17. dubna do 11. května nastane čas pro vyplnění papírových formulářů. Ty dostanou všichni, kteří se nesečtou elektronicky, buď od sčítacích komisařů, nebo na kontaktních místech ČP, kde si je mohou vyzvednout. Vyplněné formuláře bude možné předat sčítacím komisařům, odevzdat na kontaktních místech, případně vhodit do schránky ČP.

Jak se sčítání dotkne samospráv? Jak to bude probíhat?

V průběhu sčítání je úkolů pro obce méně než v roce 2011. Nově se již nebudou muset podílet na dodatečném sčítání obyvatel nesečtených v řádném termínu a nebudou muset ani poskytovat veřejné připojení k internetu pro zájemce o vyplnění elektronického sčítacího formuláře na úřadě. Jejich úkolem bude v průběhu samotného sčítání pouze informovat občany o sčítání, a to tak, že na své úřední desce zveřejní oznámení ČSÚ o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021, seznam sčítacích obvodů v obci včetně jejich vymezení, jména a příjmení a čísla průkazů příslušných sčítacích komisařů (včetně případných změn) a adresu a kontaktní údaje kontaktních míst ČSÚ a České pošty. Připravené podklady obdrží od ČSÚ. Vzhledem k tomu, že byly formuláře o domech nahrazeny daty z RÚIAN, nemusí obce ani žádné formuláře vyplňovat.

Jak bude s obcemi při sčítání spolupracovat ČSÚ?

Velkou část spolupráce s ČSÚ mají samosprávy již za sebou. Účelem této spolupráce bylo zkompletování a zpřesnění evidence a identifikace budov. Stavební úřady spolupracovaly při došetření technickoekonomických atributů budov a při harmonizaci hranic a popisu základních sídelních jednotek. Většiny obcí se týkalo doplňování informací za bytové domy a byty v jejich vlastnictví.

Na co se mají obce už nyní připravit?

Pro obce není sčítání 2021 nijak komplikované ani zatěžující, takže zvláštní příprava není nutná. Hlavní úlohou obcí je informovat a pozitivně motivovat občany k vyplnění formulářů. Snad jen obce se specifickými lokalitami mají o něco více starostí.

Ano. Jak bude právě v těchto lokalitách, kde žijí například problematičtí občané, probíhat sběr dat?

V obcích se specifickými lokalitami bude ČSÚ, stejně jako v minulosti, spolupracovat s městskou policií či terénními sociálními pracovníky, kteří pomohou sečíst i tato problematická, nicméně pro sčítání důležitá místa. K zajištění vhodného doprovodu sčítacích komisařů do lokalit, kde se předpokládá méně vstřícný postoj obyvatel ke sčítání, byly samosprávy osloveny již koncem minulého roku. Motivovány jsou účelovou dotací, kterou může obec na zajištění doprovodu čerpat.

Neobává se ČSÚ toho, že v souvislosti se sčítáním a návštěvami komisařů zneužijí této situace i šmejdi? Přece jen už není zvykem, aby dnes zvonil na domy někdo jiný než pošťák… Dostanou obce například dopředu informaci o tom, kdy je navštíví terénní pracovník?

Nikdy se nedá zcela vyloučit, že se někdo nepokusí zneužít situace. Proto budou obce o pohybu sčítacích komisařů v obci informovány. Důležitá bude tedy i míra informovanosti občanů ze strany obce.

Budou nějaké postihy pro ty, kteří například sčítání odmítnou nebo se mu budou snažit vyhnout?

Těm, kteří se záměrně vyhnou sčítání, hrozí přestupkové řízení a pokuta až do výše 10 tisíc korun. Pro zajímavost, při prvním soupisu obyvatel v roce 1753 byl trest o něco přísnější. Bylo stanoveno, že poddaný, který se soupisu záměrně vyhne, bude se ukrývat, nebo dokonce uprchne, bude poté, co bude dopaden, zatčen a potrestán dvěma lety prací na pevnostních stavbách. Pokud by ukryl svůj dobytek před soupisem, kdekoli bude dobytek nalezen, bude konfiskován.

Hrozí nějaké pokuty i starostům, kteří nebudou spolupracovat s komisaři například v problematických lokalitách?

Nemyslím si, že by starostky či starostové záměrně při sčítání lidu nespolupracovali. Určitě nebudou trestáni za to, že jsou jejich zdroje (časové, personální) omezené. ČSÚ věří v pozitivní motivaci a dohodu se samosprávám.

Děkuji za rozhovor.

Marie Šuláková

Jsme SMS-služby s.r.o. a samosprávám a jimi zřizovaným školám nabízíme mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Školám poskytujeme službu pověřence, vydáváme newslettery Škola v právu a Samospráva v právu, měsíčník DPO-PRO, zajišťujeme bezplatnou právní poradnu. Na tomto místě najdete aktuální informace o naší činnosti. Tak nezapomeňte, SMS-služby s.r.o. jsou tu pro vás a vaše školy!

Veřejné zakázky inovativní, sociálně a environmentálně odpovědné?

V souvislosti s přijetím tzv. „odpadového balíčku" nabyla dne 1. 1. 2021 účinnosti dílčí novela zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Co je jejím obsahem? Z jakého důvodu ji mnozí veřejní zadavatelé kritizují? A jak se s nově stanovenými povinnostmi vypořádat?

Zmíněná novela zákona mezi stávající zásady uvedené v § 6 *zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek* (dále jen „ZZVZ"), jimiž jsou zásady transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, stanovila zadavateli povinnost při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací. Připomeňme, že uvedené zásady je zadavatel povinen aplikovat jednak na veškerá řízení v režimu zákona č. 134/2016 Sb., ale i na veřejné zakázky malého rozsahu.

V ust. § 28 ZZVZ tyto zásady rozvádí zákonodárce takto:

Sociálně odpovědným zadáváním (je) postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například pracovní příležitosti, sociální začlenění, důstojné pracovní podmínky a další sociálně relevantní hlediska spojené s veřejnou zakázkou.

V praxi se zpravidla jedná o zapojení osob znevýhodněných na trhu práce (čerství absolventi, rodiče po rodičovské dovolené, osoby registrované na Úřadu práce či osoby s trestní minulostí) nebo podporu důstojných a bezpečných pracovních podmínek. Někteří autoři příruček sem na toto téma zařazují i vzdělávací akce, kupříkladu uspořádání exkurze dětí do budovy školy, kde právě probíhá rekonstrukce.

Environmentálně odpovědným zadáváním (je) postup podle tohoto zákona, při kterém má zadavatel povinnost zohlednit například dopad na životní prostředí, trvale udržitelný rozvoj, životní cyklus dodávky, služby nebo stavební práce a další environmentálně relevantní hlediska spojená s veřejnou zakázkou.

V tomto případě se může jednat například o stavbu ekologicky šetrných budov, využívání ekologicky šetrných, recyklovaných či recyklovatelných materiálů.

Inovací implementace nového nebo značně zlepšeného produktu, služby nebo postupu související s předmětem veřejné zakázky.

Tuto oblast považujeme s ohledem na charakter veřejných zakázek zadávaných menšími obcemi za nejvíce problematickou, jelikož charakter zakázek zpravidla takový přístup neumožňuje. Příklady inovací v oblasti veřejného zadávání lze nalézt zejména v zahraničních projektech.

Tip: Na tematiku odpovědného zadávání se dlouhodobě orientuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Na jeho webu je k dispozici metodika, která se problematikou zabývá a nabízí příklady dobré praxe.

Jak se s novou povinností vypořádat prakticky?

Zákonodárce nenastavil konkrétní pravidla, jakým způsobem má zadavatel při aplikaci stanovených pravidel postupovat, neexistuje oficiální metodika. Není k dispozici ani oficiální výkladové stanovisko ÚOHS. Ministerstvo pro místní rozvoj své výkladové stanovisko vydalo, ovšem ani to nám informace ke konkrétnímu postupu neposkytuje. Zadavatel má dle našeho názoru několik možností, jak zákonnou povinnost splnit.

První možností je zapracovat odpovídající ustanovení do obchodních podmínek, které zadavatel dává k dispozici dodavateli jako závazný návrh smlouvy o dílo. Příkladem může být povinnost uspořádat zmíněnou exkurzi.

Druhou možností je stanovit určitou podmínku jako podmínku účasti v zadávacím řízení. Příkladem může být stanovení podmínky zaměstnat za účelem plnění předmětu veřejné zakázky určitý počet osob znevýhodněných na trhu práce. V případě, že účastník v nabídce splnění podmínky neprokáže způsobem, který zadavatel požaduje (postačí i čestné prohlášení), bude to důvod pro jeho vyloučení ze zadávacího řízení.

Poslední možností je nesoutěžit veřejnou zakázku jen „na cenu", ale přidat i další hodnotící kritérium. Tím může být opět počet osob, řekněme čerstvých absolventů, přičemž čím více takových osob se bude na veřejné zakázce podílet, tím lepší hodnocení nabídka účastníka získá. Zdůrazňujeme, že ve všech výše uvedených případech je zadavatel povinen pravidla a podmínky stanovit vždy dopředu, jasně a transparentně. Neopomeňme také, že cokoli, k čemu se účastník, resp. dodavatel zaváže v nabídce, musí se nutně promítnout i do smlouvy a musí být nastaven kontrolní mechanismus, jenž zadavateli umožní kontrolu splnění dané podmínky.

Zadavatel je povinen zásady sociálně a environmentálně odpovědného zadávání a inovací aplikovat v případě, že je to vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné. Svůj postup je pak zadavatel povinen řádně odůvodnit, a to i v případě, že žádnou ze zásad vzhledem k charakteru zakázky v daném případě neaplikuje. Toto odůvodnění by se mělo objevit zejména v zadávací dokumentaci.

Další vývoj sledujeme a o všem novém vás budeme informovat!

Je úplně jasné, že veřejní zadavatelé mají z nově stanovených povinností obavy. Jak si s aplikací nových zásad poradit u zakázek, které jsou pro malé obce typické a které zpravidla plní lokální dodavatelé? Jak se k této problematice postaví poskytovatelé dotací či ÚOHS? Nic z toho v současné době bohužel nevíme. Lze očekávat, že se téma odpovědného zadávání bude v následujících týdnech a měsících dále vyvíjet. Vývoj i nadále pečlivě sledujeme a v případě, že kompetentní orgány či rozhodovací praxe vydají závazná stanoviska, budeme vás o nich informovat.

Eliška Kloučková

Autorka se problematikou dlouhodobě zabývá a za projekt v SMS ČR je odpovědná. Máte možnost si u ní objednat i kompletní administraci zakázky. Kontaktní e-mail je eliska.klouckova@sms-sluzby.cz

Nechtěného příjemce osobních údajů musíte vždy kontaktovat

Představte si situaci, kdy obec odesílá jinému subjektu dokument s osobními údaji, např. se seznamem dlužníků obce na místních poplatcích, a to prostřednictvím e-mailu nebo datové schránky. Nedopatřením však odesílatel zamění adresáta, zadá špatně elektronickou adresu příjemce. Situace to není nikterak nereálná, ba naopak: V nedávné době bylo na internetových stránkách Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) zveřejněno rozhodnutí, které reagovalo na porušení ochrany osobních údajů právě v případě, kdy správce nedopatřením poskytne osobní údaje jiné osobě, než původně zamýšlel. Pokud k tomu skutečně dojde, neprodleně o tom informujte nechtěného adresáta a pověřence pro ochranu osobních údajů.

Popsaná situace patří do kategorie porušení ochrany osobních údajů (tzv. incident) a je třeba podle toho jednat. Správce, u kterého došlo k takovému porušení ochrany osobních údajů, se z incidentu nemůžete vyvinit. Může ale učinit několik kroků, které při případném řešení ze strany dozorujícího úřadu velmi pomohou.

Důležité je, abyste po zjištění, že byl soubor s osobními údaji odeslán špatnému adresátovi, vyvinuli veškeré úsilí k nápravě. K základním krokům patří:

– Do zpráv, které posíláte a jež zároveň obsahují větší množství osobních údajů, můžete automaticky umisťovat patičku. Ta příjemce zprávy upozorňuje, že pokud se stal příjemcem nedopatřením, měl by danou zprávu ignorovat a ihned zlikvidovat. Znění patičky může vypadat například takto: *„Tato zpráva a její případné přílohy jsou určeny pouze pro adresáta a mohou obsahovat důvěrné či tajné informace. Pokud nejste zamýšleným příjemcem nebo pokud jste tento e-mail obdrželi omylem, smažte ho prosím, neprodleně kontaktujte telefonem nebo e-mailem odesílatele a zničte kopie obsahující tyto informace. Nepoužívejte nebo nekopírujte tyto informace, nezpřístupňujte jejich obsah jiné osobě."*
– V případě, že jste již zprávu odeslali a víte, že došla nesprávnému adresátovi, pak doporučujeme odeslat špatnému adresátovi následující zprávu: *„Omlouváme se, že jsme Vám omylem poslali zprávu, které nejste příjemcem. S ohledem na ochranu osobních údajů Vás tímto žádáme, abyste s těmito daty nijak nenakládali, zprávu ihned vymazali a informovali nás o tom, že jste tak učinili."*

Jako preventivní opatření a za účelem plnění právní povinnosti dle obecného nařízení (ON, GDPR) doporučujeme, aby byli zaměstnanci úřadu řádně poučeni o problematice ochrany osobních údajů a v těchto konkrétních případech i o nutnosti dostatečného ověření správnosti kontaktních údajů před posláním zpráv. Toto poučení lze udělat tak, že pracovníci se podrobně seznámí s obsahem směrnice pro nakládání s osobními údaji.

Závěrem je třeba upozornit na to, že ani jedno z výše zmíněných opatření včetně výzvy nechtěnému adresátovi nelze považovat za opatření, které by zbavovalo správce povinnosti nahlásit incident ÚOOÚ (čl. 33 ON) nebo dotčeným subjektům údajů (čl. 34 ON). V případě, že po konzultaci s pověřencem pro ochranu osobním údajů obec usoudí, že je třeba incident hlásit ÚOOÚ nebo samotným subjektům údajů, měl by tyto kroky neprodleně učinit.

Michal Hinda,
pověřenec pro ochranu osobních údajů
ve Středočeském kraji

Znáte rozdíly mezi strategickým a územním plánem?

Územním a strategickým plánem v současné době disponuje drtivá většina obcí. Oba rozvojové dokumenty jsou si v mnohém na první pohled podobné. Hned na ten druhý ale objevíme velké množství rozdílů – legislativních, procesních nebo obsahových.

Kdo je zpracovatel?

Ten asi nejzásadnější rozdíl tkví v osobě zpracovatele. Zatímco zpracovatel strategického plánu se nemusí prokázat žádným speciálním osvědčením (lze však doporučit jeho pečlivý výběr na základě relevantních znalostí), zpracovatel územního plánu musí získat autorizaci, kterou uděluje pouze Česká komora architektů.

Velmi odlišné je pak v obou případech legislativní ukotvení. Zatímco při tvorbě územního plánu je nutné postupovat podle stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.) a dodržovat postup zpracování stanovený vyhláškou (č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti), strategický plán nalezneme v legislativě pouze nepřímo a postup jeho zpracování není závazně stanoven. Proto se zpravidla postupuje v souladu s metodikou ministerstva a dle zažitého konceptu zpracovatele. Územní plán se dále od plánu strategického liší formou projednávání, které má oproti strategickému plánu jasná závazná pravidla, a také formou vyhlášení, kdy strategický plán není nutné vůbec vyhlašovat, ale pouze jej musí schválit obecní zastupitelstvo.

Nejen rychlost zpracování, ale i otázka závaznosti…

S nastíněnými legislativními, procesními a formálními změnami pak souvisí nejen otázka rychlosti zpracování (kdy strategický plán lze zkompletovat v řádů měsíců, zatímco územní plán v průměru za dva až tři roky a mnohdy ještě mnohem déle), ale také otázka závaznosti. Strategický plán je i přes jeho schválení obecním zastupitelstvem pouze orientačním, nezávazným a nevymahatelným dokumentem, územní plán je naopak dokumentem závazným. Rozdílný je také postup aktualizace plánů. V případě územního plánu je tato procedura přesně stanovena.

A co obsah?

V tomto výčtu nesmíme opomenout ani obsahovou rovinu. Zatímco územní plán plní primárně roli regulační se zaměřením na využití konkrétních ploch, strategický plán naopak definuje různé potenciální socioekonomické aktivity s dopadem nikoli jen na jednotlivé plochy, ale na celou obec, a mnohdy i dál. Je tedy zřejmé, že pro rozvoj obce je naprosto stěžejní disponovat souběžně oběma kvalitně zpracovanými plány.

Marek Komárek,
koordinátor strategického plánování

Obec a web: Nejčastější prohřešky (ne)přístupného webu

Je váš web přístupný z klávesnice?

Umíte si představit situaci, kdy nebudete moct použít jako vstupní zařízení myš ani touchpad, ale pouze klávesnici? Dokázali byste se i tak na vašem webu bezproblémově orientovat? Pokud ano, pak pravděpodobně splňujete další pravidlo, které určuje, že web by měl být přístupný z klávesnice.

Každý interaktivní prvek webu (odkaz, položka menu apod.) by měl být přístupný za použití výhradně klávesnice a bez pomoci jiného vstupního zařízení.

Jak to otestovat? Nejjednodušší je na dané webové stránce zkusit pohyb stisknutím pouze klávesy TAB. V případě, že se lze pomocí této klávesy na webu pohybovat a najet na každý interaktivní prvek, máte vyhráno! Velmi důležité je pak také, aby byl prvek s fokusem (tedy ten prvek, na kterém se právě nacházíte) dostatečně zvýrazněný. Dobrým řešením je pak zvýraznění rámečkem nebo změnou barvy pozadí.

Jak je na tom váš web? Splňujete tuto podmínku přístupného webu? Na další pravidla se můžete těšit v následujícím čísle zpravodaje.

Michal Hinda
Autor je pověřenec pro ochranu osobních údajů a odborný garant projektu Kontrola přístupnosti webových stránek.

Obec 2030: Zatraktivnit vesnice bez další finanční zátěže může produkt „jako služba“

Zvrátit postupně trend vylidňování venkova si klade za cíl projekt OBEC 2030, který chce prostředí českých obcí zatraktivnit. Zatraktivnit ale také často znamená investovat. A to je dnes vzhledem ke krácení obecních rozpočtů velký problém. Povíme si proto o způsobu financování produktů „jako služba“, o němž s našimi partnery v současné době jednáme.

Kolo jako služba

Začněme příkladem z městské dopravy. Na nádraží větších měst po celé Evropě si můžete půjčit kolo, odjet pár kilometrů k muzeu, tam kolo nechat, po návštěvě nasednout na jiné, a to nechat zase před hotelem. Provozovateli sítě kol neplatíte za kolo samotné, ale za svezení, podobně jako za jízdenku do metra. Takový způsob se moderně nazývá bike-sharing, jinými slovy bychom mohli říct „kolo jako služba”. Předmětem vašeho nákupu není konkrétní prostředek, ale služba, kterou tento prostředek vykonává po dobu, kdy jej využíváte. Kolo je třešnička na dortu.

Elektrárna jako služba

Zajímavější je pořízení fotovoltaické elektrárny systémem „jako služba”. Technologie zůstává majetkem firmy, která elektrárnu buduje. Jako službu si kupujete vyrobenou elektřinu, jež vyjde levněji než ta ze sítě. O environmentálním dopadu nemluvě. Pro takové řešení potřebujete splnit tři podmínky: za prvé musíte mít odpovídající střechu, za druhé spotřebovat většinu vyrobené energie na místě a za třetí víceméně nepřetržitě budovu provozovat. Prodávat nadbytečnou elektřinu se totiž ekonomicky nevyplatí. Existují bateriové systémy, které umožňují její uložení na později. Nadbytečná energie vyrobená během dne může být akumulována, aby došlo k jejímu smysluplnému využití v noci. Klasickým příkladem využití jsou čistírny odpadních vod nebo domovy pro seniory.

Osvětlení jako služba

Jiným příkladem je „osvětlení jako služba”. Opět nekupujete stožáry ani svítidla. Ty zůstávají v majetku jejich dodavatele. Platíte jen za světlo, které vyprodukují. V dnešní době pak dává smysl bavit se rovnou o „chytrém osvětlení”, kdy může být součástí lampy WiFi hotspot, kdy může lampa napájet radary a kamery, nést čidla pohybu i světelnosti a být i dobíječkou na elektrokola. Vyplatí se u obcí o alespoň 100 světelných bodech.

Platíte jen za službu

Nespornou výhodou systému financování „jako služba” je fakt, že nemusíte aktivovat svůj investiční rozpočet. Na zavedení řešení nepotřebujete v podstatě žádné finance. Neplatíte ani formou splátek, ale prostě a jednoduše jen za službu, a to v rozsahu, na němž jste se dohodli. S partnery projektu OBEC 2030 jednáme nyní o tom, aby vzhledem ke krácení obecních rozpočtů byly produkty „jako služba” co nejdostupnější.

Michal Svoboda,
marketingový manažer projektu Obec 2030

Jakub Iran,
manažer projektu Obec 2030
info@obec2030.cz

Autorská práva jednoduše: Představujeme vám licence

Projekt *Autorská práva jednoduše* nabízí obcím už druhým rokem výhodné licence na kulturní a společenské akce. Představujeme vám jednotlivé licence a balíčky, abyste si mohli udělat konkrétní obrázek o tom, na co všechno je lze uplatnit.

V rámci Autorských práv jednoduše si můžete objednat **licenční balíček** (buď pouze pro akce malého rozsahu, anebo pro akce malého rozsahu a jednu akci velkého rozsahu) nebo **samostatné licence** (podmínkou u objednání samostatných licencí je však také objednávka licenčního balíčku).

- **Licence na restauraci / klubovnu** – Roční licence na TV zařízení nebo rádio v restauraci, klubovně nebo jiné společenské veřejně přístupné místnosti. Jakou podmínku je třeba splňovat? Provozovatelem musí být obec, její spolek, nebo obchodní společnost, která současně pro tento provoz čerpá od obce podporu (platí u obcí do 1 500 obyvatel).

- **Licence na místní rozhlas** – Roční licence na provozování místního rozhlasu v obci. Na základě této licence lze v místním rozhlase užívat neomezeně jakákoliv hudební díla v neomezeném rozsahu.

- **Licence na sportovní akce** – Sportovní událost doprovázená reprodukovanou hudbou při samotném sportu, tedy například při sportovně tanečním vystoupení nebo během přestávek, na úvod a po skončení akce. Licence se nevztahuje na živé hudební produkce a na pravidelné sportovní akce (např. pravidelné zápasy fotbalové ligy).

Jakub Iran, koordinátor projektu Autorská práva jednoduše,
autorskaprava@sms-sluzby.cz

Střípky z dotační poradny aneb obce se ptají a my odpovídáme

Dotaz:
Ve škole bychom rádi zmodernizovali jazykovou učebnu. Existují na tento záměr nějaké dotační zdroje?

Odpověď:
Zmiňovanou učebnu, ale i další učebny v rámci tzv. klíčových kompetencí lze podpořit z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Konkrétně se jedná o učebny, jež slouží ke komunikaci v cizích jazycích, práci s digitálními technologiemi, přírodovědným, technickým a řemeslným oborům. Prostředky v IROP z „centrálních" výzev Centra pro regionální rozvoj ČR jsou již vyčerpány. Některé místní akční skupiny jimi ale ještě pro tyto účely disponují.

Dotaz:
Rádi bychom v naší obci vystavěli nové sběrné místo či dvůr. Existují na tento záměr nějaké dotační zdroje?

Odpověď:
Takové projekty podporuje Operační program Životní prostředí v rámci prioritní osy 3 Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika. Mezi typové příklady možných projektů patří i budování nových a modernizace stávajících sběrných dvorů.

Dotační specialisté
Luděk Beneš & Ondřej Štach,
dotace@smscr.cz

Co se děje u nás v kraji?

aktuality – články – pozvánky – projekty – rozhovory

Milí čtenáři. V seriálu *Co nás pálí* postupně představují předsedové krajských Sdružení místních samospráv ČR témata, která momentálně řeší samosprávy v jejich regionech.

Jihomoravský kraj

Turisté v Bílých Karpatech: Příležitost rozvoje nebo problém?

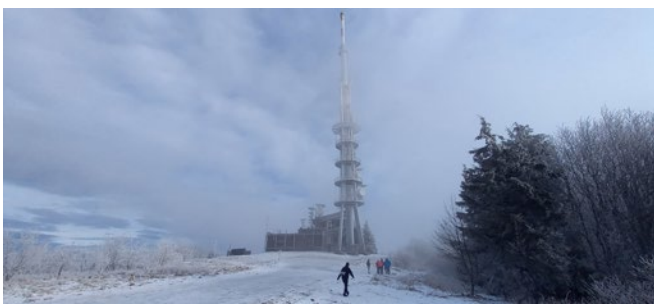
Rozvoj turistického ruchu může být přínosem pro živnostníky v dané lokalitě. Na druhou stranu se ale místní samosprávy potýkají i s potížemi, které souvisí s výskytem většího počtu turistů na jednom místě. Máme před sebou hodně práce a velké rezervy při řešení tohoto problému, říká starosta malé obce v Bílých Karpatech a současně předseda SMS ČR v Jihomoravském kraji Antonín Okénka.

O co jde?

Známé pořekadlo praví, že *„každá mince má dvě strany"*. Stejně tak je tomu i v době covidové v oblasti turistického ruchu. Mnoho lidí má plné zuby nesmyslných zákazů spočívajících například v omezené návštěvnosti horských středisek. Řada rodin s dětmi proto pochopitelně vyráží do krásných míst naší vlasti. Atraktivní je pro ně i panenská příroda Bílých Karpat, nejvyšší vrchol Velká Javořina nebo jeho okolí. Podle aktuálních sněhových podmínek se sem vydají buď pěšky, nebo na běžkách.

Jaká je aktuální situace?

Snaha utéct z bytu na sídlišti do přírody nebo vyrazit s dětmi za sněhem na sáně či boby tak proměňuje téměř každý víkend malou příhraniční obec Novou Lhotu a její osadu Vápenky v území potýkající se s nájezdy turistů. Vápenky, malá osada památkově chráněných domků, se ocitají v obležení osobních aut, jejichž řidiči nemají problém zaparkovat kdekoli, klidně i na místa se zákazovým značením. Všichni se snaží zajet autem co nejdále do Vápenek, jakoby chtěli vážit každý následující krok pěšky. Místní pak mají problémy dostat se auty ze svých domovů, přestože jsou některé vjezdy označeny zákazem stání. Turisté omezující plynulost dopravy jsou strůjci paradoxní situace, kdy téměř prázdné autobusy veřejné dopravy nemají možnost otáčení na řádně označené autobusové točně. Nejednou už musel zoufalý řidič autobusu volat policii a couvat i půl kilometru na nejbližší místo, kde mohl autobus otočit, aby pokračoval v jízdě na své pravidelné lince. V autobuse bychom však našli minimum turistů. Podobná situace panuje v letních i zimních měsících také u sjezdovky nad Novou Lhotou, odkud i přes volná místa na kapacitním parkovišti zajíždí auta až k lesu na Kubíkův vrch. Zde však žádné plochy pro parkování vytvořeny nejsou. Přes zaparkovaná auta se nemůže dostat místní zemědělec na louku, kterou obhospodařuje. Těžař nemůže bez problémů zajet do lesa. K tomu mnohdy arogantní turisté neumí respektovat základní pravidla chování v přírodě. Cesta z Vápenek na Velkou Javořinu je lemována papírovými kapesníky a odpadky poházenými všude kolem. Ekologický přístup a environmentální vzdělání jako by snad u všech generací byly na ústupu. Kdo neviděl, neuvěří.

Co dál?

Na hlavu starosty se sype množství stížností, které nemá možnost sám vyřešit. Je třeba zapojit další kompetentní subjekty, jakými jsou správce krajské komunikace, odbor dopravy na ORP a zástupce integrované dopravy. Vedení obce musí po dohodě s hrstkou místních starousedlíků hledat snesitelné řešení dopravní situace a pustit se do změny územního plánu tam, kde je situace nejhorší. Vytvořit mnohdy nákladné nové parkovací plochy a s dotčenými orgány společně řešit koncepční a udržitelný turistický ruch v této pohraniční oblasti. Nutno konstatovat, že máme ještě velké rezervy a čeká nás spousta práce, zejména v otázce mobility, řešení odpadů, chování turistů, vnímání turismu místními obyvateli či ohleduplnost k přírodě a sobě navzájem.

Antonín Okénka
Předseda SMS ČR v Jihomoravském kraji
a starosta obce Nová Lhota

Život na hranicích? V době covidové je to celkem průšvih

Sudoměřice v Jihomoravské kraji jsou nejjižnější obcí na východním břehu řeky Moravy na území České republiky. Je tak těsná blízkost se Slovenskem pro obec výhodou, nebo spíš nevýhodou? Asi jak v čem. V době covidové ale převažují zejména nevýhody a nejistoty, vysvětluje starosta František Mikéska.

Kolik procent občanů pracuje na Slovensku a trvale bydlí ve vaší obci?

V naší obci žije okolo 1260 obyvatel s trvalým pobytem, dalších 70 až 80 občanů má cizí, zejména slovenské státní občanství. Přesné počty spoluobčanů jiného než českého občanství bohužel neznáme, jejich evidenci totiž vede cizinecká policie, která samosprávám takové informace nesděluje. Ze všech našich obyvatel pracuje na druhé straně hranic 150 až 200 spoluobčanů. Část obyvatel navíc navštěvuje na Slovensku pravidelnou školní docházku. Od jara mírně klesl počet pracujících obyvatel, kteří se chtěli vyhnout problémům s cestováním do zaměstnání přes hranice. Na jaře jim to bylo na několik týdnů zakázáno vlivem nařízení nejprve slovenské a poté i české vlády.

Co to pro Sudoměřice znamená žít v tak těsné blízkosti se Slovenskem? Má to i nějaké výhody?

Co se týká dostupnosti služeb a pracovních příležitostí, je blízkost hranice v běžném režimu výhodou. Nyní, kdy je přeshraniční styk omezen, je ovšem velkou nevýhodou. Je třeba také uvést, že z hlediska RUD, kdy se daňové příjmy pro obce z velké části počítají podle osob s trvalým pobytem, přicházíme každoročně o zhruba jeden milion korun. Bohužel se do tohoto výpočtu nezapočítávají cizinci s trvalým nebo přechodným pobytem. Služby ale samozřejmě zajišťujeme ve stejné kvalitě pro všechny, bez ohledu na občanství a trvalý pobyt. S tímto problémem se ale musí vyrovnat i ostatní příhraniční obce. Je to škoda, protože většina osob s cizím občanstvím je součástí naší komunity a zapojuje se živě do volnočasových aktivit v Sudoměřicích. Mnozí z nich jsou aktivní členové našich spolků.

Co považujete za největší problém v souvislosti s fenoménem pendlerství?

Lidé, kteří v této nelehké době pracují a dojíždějí do zaměstnání na Slovensko, každý den s napětím trnou, zda a za jakých podmínek se dostanou na druhý den do práce, aby měli peníze na svou obživu. A nejde jen o pendlery. Kvůli společné minulosti obou našich zemí jsou obce a města na obou stranách vzájemně propojeny i rodinnými vztahy, řada našich občanů tam má své rodiny. A ještě počátkem 50. let minulého století přišlo nemálo Sudoměřičanů na svět v nemocnici, která se nachází ve dva kilometry vzdáleném slovenském městě Skalice.

Upozornili jste na tento specifický problém poslance či senátory?

Samozřejmě se o těchto problémech pravidelně s poslanci a senátory z našeho regionu bavíme. Jakákoliv změna je ale velmi složitá a záleží na politické shodě. Nejhůře u nás bylo v době první vlny pandemie covid-19, kdy se prostě zavřely hranice pro všechny a naše volání směrem k představitelům vlády bylo marné. Pro lidi byla nejhorší nejistota, kdy se zase obnoví bezproblémový přeshraniční styk a jestli se nebude situace s uzavřením hranic zase opakovat. Věřím, že už to nezažijeme. Za každou restrikcí, i když je samozřejmě spojena s ochranou zdraví, jsou lidské osudy. Tím nechci opatření znevažovat. Každé takovéto rozhodnutí má ale dvě strany.

Byli by obyvatelé se slovenským občanstvím ochotni zažádat o české občanství?

Někteří určitě ano, zvlášť ti ze smíšených manželství. Svou roli tu ale hraje složitá legislativa, ne zrovna jednoduché státní zkoušky, ve většině případů to navíc znamená zřeknout se svého původního občanství. To je největší problém, zvlášť pro lidi stále pracující a studující na Slovensku. A pro cizince, kteří u nás žijí, pracují na Slovensku a nemají jakoukoliv rodinnou vazbu k naší republice, je změna občanství téměř nerealizovatelná.

Rozhovor vedla Blanka Březinová

Jihočeský kraj

Pracovní skupina pro venkov: nová strategie, obnovitelné zdroje i zákon o odpadech

Venkovské regiony se připravují na nové programovací období. V současné době začínají tvořit strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLLD), které ovlivní jejich další směřování. Strategie jsou nezbytným podkladem pro získání finančních prostředků na realizaci projektů. Aktéři se ale obávají nového metodického přístupu v návrhové části, podle nějž musí být projekty perfektně připravené, a to navzdory nejisté době a nejistým finančním podmínkám. O problému hovořili v polovině ledna členové Pracovní skupiny (PS) pro venkov, v níž je aktivní i SMS ČR.

Na nový metodický přístup, podle nějž musí být projekty skvěle připravené, upozornil na jednání předseda krajského sdružení NS MAS Tomáš Novák. Co na tom vadí? Projekty musí obsahovat veškerou dokumentaci včetně stavebního povolení, na druhé straně je ale nejistota ve fázi přípravy s ohledem na dosavadní absenci podmínek jednotlivých dotačních programů i vlivu finanční situace obcí z hlediska příjmů a RUD.

Nejen nová strategie byla předmětem jednání PS. Její členové se zabývali rovněž projekty z oblasti obnovitelných zdrojů a komunitní energetiky, zejména fotovoltaickými elektrárnami a aktuální předregistrací projektů v Modernizačním fondu. PS se shodla, že chce v této oblasti získat více informací a zkušeností. Proto uvítala iniciativu krajského sdružení MAS, které zorganizuje exkurzi cílenou za příklady dobré praxe v Rakousku. Diskutovalo se také o nově schváleném zákonu o odpadech, který začal platit s příchodem nového roku. PS se věnovala i tématu síťových řešení odpadového hospodářství, vytváření lokálních i regionálních strategií a inovativních systémů odpadového hospodářství, včetně projektů typu zařízení energetického využití odpadů (ZEVO). Nad konkrétními úkoly, které z jednání vzešly, se členové PS opět potkají. **Milada Vopálková**

Liberecký kraj

Krajské předsednictvo trochu jinak

Netradiční formu mělo v lednu setkávání se členy krajského předsednictva. Jeho předseda Jiří Černý navštívil spolu s manažerkou Petrou Černou vzhledem k aktuální epidemiologické situaci všechny členy jednotlivě, tedy každého zvlášť. Manažerka informovala o činnostech SMS ČR a legislativní oblasti samospráv. Tématem číslo jedna byl nový odpadový zákon účinný od 1. ledna. V květnu je v plánu krajské shromáždění, jeho konání je ale závislé na dalším vývoji stavu v naší zemi.

Moravskoslezský kraj

Krajské shromáždění bude řešit odpady. Živě nebo online!

Program krajského shromáždění probíralo v lednu moravskoslezské předsednictvo SMS ČR, které se sešlo opět v online prostoru. V plánu je na začátku dubna a týkat se má zejména odpadů v obcích, a to nejen vzhledem k nové legislativě. Podle aktuální epidemiologické situace se shromáždění uskuteční buď fyzicky, nebo online. *„Předsednictvo se rozhodlo uspořádat krajské shromáždění ať se děje, co se děje. Jsme tedy připraveni i na variantu internetového přenosu,“* řekl krajský manažer Michal Dresler. **MD**

Olomoucký kraj

Zlepšení služeb pošty i zachování sítě na venkově

O zlepšení služeb České pošty v Olomouckém kraji jednali 25. ledna online s nejvyšším vedením pošty zástupci kraje, města Olomouce a profesních organizací venkova. Nechybělo ani SMS ČR.

S hejtmanem Olomouckého kraje Josefem Suchánkem, primátorem Olomouce Miroslavem Žbánkem a generálním ředitelem České pošty Romanem Knapem se v online prostoru setkali za SMS ČR starostové Miroslava Zavadilová, Tomáš Šulák, výkonná ředitelka SMS ČR Jana Přecechtělová a legislativní analytička Adéla Palíšková. Schůzku svolal poslanec Marian Jurečka, jakožto zastupitel Olomouckého kraje, jenž přizval k jednání nejen zástupce SMS ČR, ale i Spolku pro obnovu venkova a Svazu měst a obcí.

Česká pošta prezentovala své působení v kraji a její pobočkové sítě i nové služby Balíkovna a Mobilní pošta. *„Bylo příznačné, že městu Olomouci šlo zejména o zlepšení služeb pro občany, zatímco zástupci venkova kvitovali, že pošta neplánuje žádná omezení ve své venkovské síti,“* řekl krajský předseda SMS ČR a starosta Veselíčka Tomáš Šulák.

Pošta má jen v Olomouckém kraji 171 pošt, 57 pošt Partner a 91 balíkoven Partner. Zástupci ČP potvrdili, že tato síť zůstane zachována s možnostmi posílení složky „Partnerů“, avšak za souhlasu místní samosprávy, a nebude se opakovat nepovedená „reforma“ z roku 2017.

Pošta nyní řeší realokace pošt v městské zástavbě, změnu otevírací doby, zlepšení služeb na přepážkách, ale i mobilní poštu, která nyní funguje pilotně na Bruntálsku. *„Venkov je příměstský i odlehlý, takže k regionům je potřeba přistupovat různým způsobem. V naší obci je pošta kamenná, která slouží i čtyřem okolním vesnicím. Kromě vytváření centrálních městských pošt by na venkově mohly fungovat zase střediskové pošty pro širší region,“* myslí si Tomáš Šulák. Zatímco ve městech je 47 % poboček, které provádějí 90 % transakcí, na venkově je 53 % poboček s 10 % transakcí.

Vedení České pošty zodpovědělo řadu dotazů a na otázky zaslané jednotlivými členskými obcemi SMS ČR v kraji posléze odpovědělo písemně. Nakonec vznikl poměrně obsáhlý souhrn, který má nyní SMS ČR k dispozici. **Pavel Hradil**

Pardubický kraj

Oblíbené akce nenecháme padnout!

Aktuality i plány akcí na letošní rok probíralo na svém online jednání předsednictvo Pardubického kraje. I když současný stav v zemi pořádání hromadných akcí nepřeje, krajské předsednictvo jde s dobou a chce se s touto výzvou popasovat. Akce naplánují členové v prezenční i online variantě.

Zásilkovna v obci?

Lednové online jednání krajského předsednictva odstartovala debata o službách na venkově. Předsednictvo oslovila v nedávné době společnost Zásilkovna s nabídkou umístění výdejního boxu na území obce. Na rozdíl od Balíkovny (o níž jsme informovali v minulé SMSce) nevyžaduje výdejní box Zásilkovny personální zabezpečení. Box je přístupný nonstop, avšak zásilky, které mohou být do boxu doručené, jsou omezeny velikostí. *„Ve městě máme dvě prodejny, které službu vydávání zásilek prostřednictvím sítě Zásilkovna nabízejí. Předtím, než bychom se rozhodovali, zda nabídku na umístění výdejního boxu přijmeme, ověřím, zda je služba pro prodejny výnosná a zda by to neohrozilo jejich výdělek,“* uvedl starosta Sezemic Martin Staněk. Pokud se obce rozhodnou přijmout nabídku a box na svém území umístit, je důležité pamatovat na vyvěšení záměru o výpůjčce nebo pronájmu pozemku obce.

Značka Parádní kraj i s podporou SMS ČR

Zástupkyně Regionální rozvojové agentury Pardubického kraje Jana Klekar představila členům předsednictva projekt Smart akcelerátor Pardubického kraje II. Od března budou spuštěny webové stránky projektu pod značkou Parádní kraj. Stránky mají obsahovat sekci určenou obcím, v níž nebude chybět ani SMS ČR jako jedna z platforem podpory. Členové krajského předsednictva se s Janou Klekar domluvili na budoucí spolupráci.

U kulatého stolu…

Krajská manažerka Kristýna Vodrážková se jako zástupkyně krajského předsednictva od letošního roku nově účastní jednání platformy Inovace podpory podnikání v Pardubicích a Pardubickém kraji. U „kulatého stolu“ se zde potkávají zástupci organizací, které mají vliv na rozvoj a inovace v kraji. Patří mezi ně např. krajská síť Místních akčních skupin, krajská hospodářská komora, podnikatelský inkubátor P-Pink, Regionální rozvojová agentura, agentura Czech Invest, Odbor školství, kultury a sportu města Pardubice a další. *„Vážíme si toho, že jsme byli k jednání platformy pozváni. Cílem je předávat informace o aktuální činnost krajského předsednictva a SMS ČR jako takového,“* uvedla Kristýna Vodrážková.

Prezenčně nebo online? Letos už žádné akce rušit nechceme

Začátek roku jde ruku v ruce s plánováním činností, akcí a jednání. Předsednictvo se hodlá co nejdříve setkat s krajským hejtmanem Martinem Netolickým a domluvit se na nastavení letošní spolupráce. Po loňském výpadku by předsednictvo chtělo obnovit tradiční akce, kterými jsou *Setkání starostů s hejtmanem, poslanci a senátory Pardubického kraje* a *Spojujeme venkov* (setkání zástupců místních akčních skupin, mikroregionů a dobrovolných svazků obcí s radou kraje). Zatím není jasné, v jaké podobě bude možné akce pořádat. Proto se členové předsednictva rozhodli naplánovat akce jak v prezenční, tak v online formě. Záležet pak bude na aktuální epidemiologické situaci. *„Vloni jsme opakovaně akce rušili. Tomu se už letos chceme vyhnout. Budeme muset najít vhodné softwarové řešení pro spojení, které bude vhodné jak pro nás organizátory, tak pro účastníky,“* vysvětlila Kristýna Vodrážková. **KV**

Plzeňský kraj

Prodejny na venkově pomáhají s informováním

Že venkovské prodejny nejsou pouhým místem k nákupu, ale i k setkávání a předávání informací, není žádná novinka. Efektivně toho nyní využil Plzeňský kraj, který v čele s novou hejtmankou Ilonou Mauritzovou začal jako první v republice prostřednictvím prodejen šířit letáky s aktualizovanými informacemi ohledně problematiky covid-19. Ty se tak snáze dostanou zejména ke starší generaci. Oceňují to nejen senioři, ale i starostové. *„Využíváme míst, na která jsou lidé zvyklí a jimž důvěřují. Jedná se o družstevní prodejny, které mají v našem řídce osídleném kraji nezastupitelné poslání a které považujeme za důležitou součást služeb na venkově,“* přibližuje hejtmanka. *„Podrobné informace týkající se covidu-19 sice pravidelně aktualizujeme na krajských webových stránkách, k občanům se však ty nejpodstatnější nyní dostanou i prostřednictvím letáků, jež budou k dispozici v síti zhruba tří stovek prodejen,“* dodala. Podle předsedy Svazu českých a moravských spotřebních družstev Pavla Březiny nic nebrání realizaci ani v jiných krajích. *„Nápad paní hejtmanky jsem okamžitě podpořil a informoval o něm představitele systému maloobchodního prodeje. Teď bude záležet na ostatních krajích, jak tuto možnost využijí. My jsme připraveni podat pomocnou ruku,“* řekl. **Roman Svoboda**

Karlovarský kraj

Kde máme školku, starostko?

Příval nových občanů stěhujících se z velkých měst do menších obcí obklopených klidem a přírodou, tak to je i případ obce Hory na Karlovarsku. Nyní zde žije skoro 350 lidí. Největší nárůst obyvatelstva zaznamenali za poslední dva roky a tím to rozhodně nekončí. *„S přibývajícím počtem obyvatel musíme počítat i nadále. V obci jsou dva soukromí investoři, kteří budují stavební parcely – obec by se měla v dalších letech rozrůst až o 156 rodinných domů,“* přibližuje starostka Lucie Hostašová. S rozrůstáním obce jde ruku v ruce i její občanská vybavenost. Tu však nelze realizovat pouhým mrknutím oka. Nejpalčivějším problémem v Horách je pak absence školky. *„Nejde ale jen o mateřinku. V obci nám chybí obchod, dům služeb, kde by mohl mít zázemí lékař či kadeřnice. Nemáme ani dostatek parkovacích míst a obecní úřad se nenachází na právě ideálně dostupném místě. Není k dispozici ani sál, který by sloužil pro různé zájmové kroužky, setkávání a taneční zábavy. Je toho opravdu hodně, co postrádáme,“* doplňuje starostka. Na občanské vybavenosti ale vedení obce aktivně pracuje. *„Výstavbu mateřinky zahrne kompletní studie na zajištění občanské vybavenosti, jejíž součástí by měl být také malý obchod, místnosti pro služby, parkoviště a obecní úřad. V případě vypsání dotačních programů vidím vybudování školky reálně,“* konstatuje starostka a přidává i další vize. *„Naše obec má spoustu kulturních tradic. Všechny akce se ale odehrávají venku a jejich konání je závislé na počasí. Chybí nejen menší sál, ale i zázemí pro sportovní vyžití – multifunkční hřiště pro tenis, fotbal i volejbal. Lidé nyní za vyžitím dojíždějí do okolních měst.“* Vize se v Horách stanou realitou při příznivé konstelaci dotací. Bez nich to totiž podle slov starostky nepůjde. **Roman Svoboda**

Středočeský kraj

Odpadovou legislativu objasní semináře

Vysokorychlostní trať, odpady, zprávy ze SMS ČR a inovace zajímaly účastníky jednání krajského předsednictva, které se sešlo na konci ledna v online prostoru. Zejména problematika odpadového hospodářství je po novelizaci zákona nečitelná, a tak v rámci SMS ČR a kraje probíhají semináře, jež mají obcím otázku srozumitelně vysvětlit a o nichž budou starostové informováni. Na jednání lednového předsednictva zavítali i starostové členských obcí, kteří projevili zájem působit jako členové krajského předsednictva. Jsou jimi Anna Chvojková z Chýně, Jiří Vojáček z Opolan, Zdeněk Volf z Bezna a Jiří Beneš z Přerova nad Labem.
Michal Hinda

Ústecký kraj

„Sedmička“ stíhá „osmičku“: dálnici D7 ustoupí i fotbalové hřiště v Postoloprtech

Zatímco po dálnici D8 spojující Prahu a Ústí nad Labem se řidiči mohou již několik let projet, druhá dálnice D7 propojující hlavní město se Saskem je stále ještě ve výstavbě. Již v roce 2019 bylo zahájeno zkapacitnění obchvatu Panenského Týnce, které mj. řeší i velmi nebezpečné úrovňové křížení u této obce, jež je členem SMS ČR. Nový dálniční obchvat by měl být sjízdný pravděpodobně už letos v říjnu.

Další etapy dálnice jsou v různých fázích přípravy. V posledních dnech se ale nejvíce mluvilo o úseku okolo města Postoloprty. V předpokládané trase totiž leží fotbalové hřiště. Místní o možnost sportovního vyžití ale nepřijdou. Město spolu s fotbalisty připravovalo několik let projekt na posunutí fotbalového hřiště severním směrem. I s pomocí národních dotací dostal kvůli problematickému podloží prodražený projekt reálné obrysy a nového hřiště by se místní obyvatelé měli dočkat už v příštím roce. K němu navíc přibydou i nové šatny, klubovna, byt pro správce, tribuny s 200 místy, sociální zařízení a další potřebné zázemí pro fotbalisty. Místní fotbalový klub tak bude moci v případě naplnění předpokládaného harmonogramu prací příští rok oslavit své stoleté výročí ve velkém stylu. **Marek Komárek**

Kraj Vysočina

Hejtman Kraje Vysočina podporuje pokračování spolupráce se SMS ČR

Nejen možnosti další spolupráce SMS ČR a Kraje Vysočina navazující na memorandum z roku 2019 bylo obsahem setkání hejtmana Vítězslava Schreka s krajským předsedou sdružení Václavem Venhauerem. Na lednovém jednání se rovněž hovořilo o postupu očkování v kraji, které má nyní podle hejtmana největší prioritu. Informace, jež starostům poskytl prostřednictvím videokonference, jsou dostupné na stránkách kraje. Mluvilo se také o dotačních možnostech kraje, například o zrušení podpory venkovských prodejen. Zájmem kraje je zachovat dostupnost služeb v obcích a současně poskytovat dotace větší skupině poskytovatelů služeb. Probírala se rovněž otázka nedostatku lékařů. Péče v kraji je komplikovaná i v důsledku toho, že se zde nachází nejvíce obcí v zemi. **Marcela Syrová**

Zlínský kraj

Klobouk dolů před starosty malých obcí, řekl nový zlínský hejtman

Přes 60 procent obcí ve Zlínském kraji patří ke Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR). Jeho zástupci se koncem ledna sešli s novým krajským hejtmanem Radimem Holišem. *„Vnímám SMS ČR jako partnera, který má opravdu blízko k obcím a jemuž obce důvěřují. Jsem rád, že jsme našli společnou řeč,“* řekl nejvyšší představitel kraje po jednání.

Probíralo se množství témat, která trápí zejména malé obce v kraji. Ať už jde o dopravní obslužnost nebo odpadovou koncepci. *„Panu hejtmanovi můžeme předávat množství poznatků, jimiž disponujeme. Získáváme je totiž přímo z obcí, s nimiž jsme v blízkém kontaktu,“* vysvětlila krajská předsedkyně SMS ČR a starostka Valašských Klobouk Eliška Olšáková. Setkání se účastnil i slavičínský starosta a první místopředseda krajského předsednictva Tomáš Chmela, také starosta obce Tupesy a druhý místopředseda krajského předsednictva Oldřich Vávra. *„Velmi si ceníme toho, že došlo k osobnímu setkání, navíc v tak náročné době. Sdružení jsme na kraji představili jako partnera, který může pomoct například s rychlým informováním obcí ohledně očkování,“* podotkl Tomáš Chmela. Několik návrhů z praxe, například k odpadovému hospodaření či legislativním procesům, představil i Oldřich Vávra. *„Uvítal bych, kdybyste s Radou Zlínského kraje obnovili tradici výjezdních zasedání do mikroregionů,“* navrhl hejtmanovi s tím, že Zlínský kraj je různorodý a SMS ČR zastupuje převážně malé obce, za nimiž nestojí úřednické aparáty velkých měst. Jejich práce si i hejtman Holiš velmi cení. *„Klobouk dolů před starosty malých obcí, co všechno zvládají. Zvlášť v této hektické době,“* poznamenal. **Iva Šimoníková**

Z Mikroregionu Hvozdnice v Moravskoslezském kraji

Nechtěli přijít o vlakový spoj, tak jej začali sami provozovat. Dnes je Hvozdnický expres turistickou atrakcí

Příklad dobré praxe

Češi objevují Česko. V době pandemie coronaviru zájem českých turistů o zdejší zajímavosti mnohonásobně vzrostl. Potvrzují to i provozovatelé Hvozdnického expresu, kterými jsou obce Mikroregionu Hvozdnice v Moravskoslezském kraji. Poté, co na trati z Opavy přes Jakartovice do Svobodných Heřmanic skončila v roce 2014 oficiální přeprava, obnovily obce mikroregionu nejprve víkendový provoz o letních prázdninách, později jej pro velký zájem ještě rozšířily. Jak to vypadá v současné době a co takový provoz vlaku pro mikroregion obnáší? Předseda mikroregionu a starosta městyse Litultovice Jan Birgus říká, že aktivity spojené s provozem vlaku nejsou příliš náročné. *„Když je vůle, tak se často nějaké řešení najde,“* tvrdí.

Proč jste se rozhodli začít provozovat Hvozdnický expres a co to pro mikroregion obnáší?

V roce 2014 vyhodnotil Moravskoslezský kraj trať číslo 314 Opava – Jakartovice jako neperspektivní a přestal na ni objednávat hromadnou dopravu u ČD. V reakci na tento krok (jednalo se o jedinou trať v rámci Moravskoslezského kraje) se rozhodly obce našeho mikroregionu o zachování alespoň víkendového provozu. Ještě v roce 2014 jsme vybrali dopravce s železniční licencí a získali krajský příspěvek. Tentokrát ale z rozpočtu na podporu turistického ruchu. Zbytek nákladů jsme rozpočítali mezi jednotlivé obce, takže vlak začátkem prázdnin mohl vyjet.

O přepravu Hvozdnickým expresem mají zájem především turisté. Odkud kam se vlakem dostanou?

Trať začíná v Opavě na Východním nádraží a vede přes Otice, Slavkov, Štáblovice, Dolní Životice, Litultovice, Mladecko, Jakartovice až do Svobodných Heřmanic. Trať je situována většinou ve větší vzdálenosti od zastavěných částí jednotlivých obcí, snad s výjimkou Dolních Životic a Jakartovic. Na druhou stranu vede podél turisticky atraktivní říčky Hvozdnice, která dala jméno jak našemu mikroregionu, tak i samotnému vlaku. Na trati se nachází několik turisticky atraktivních lokalit, CHKO Slavkovský les s meandry Hvozdnice či historické zatopené břidlicové lomy v Jakartovicích nebo Svobodných Heřmanicích. Konečná stanice je velmi oblíbeným začátek cykloturistických tras kolem přehrady Slezská Harta.

Je Hvozdnický expres oblíbený? Jak často vlak nyní po své trase jezdí?

V roce 2014, kdy jsme s provozem začínali, přepravil vlak od července do srpna 2 700 osob. V roce 2019 přepravil expres při provozu od června do září 11 905 lidí a 553 jízdních kol. Myslím, že tato čísla jsou dostatečným důkazem oblíbenosti. V pátek večer jede jeden spoj a tři spoje v sobotu a neděli, případně ve státní svátky, a to ráno, v poledne a v pozdní odpoledne. Důležité bylo také rozhodnutí neukončit jízdu v Jakartovicích, jak to dělaly ČD do roku 2014, ale prodloužit spoje až do Svobodných Heřmanic, které jsou turisticky atraktivní.

Kdo se na poskytování služby podílí? Jak to organizačně zvládáte?

Samotný provoz zajišťuje společnost RailWay Capital, a.s., která vlastní železniční licenci. Na nás je zajistit prostředky na dofinancování provozní ztráty. Moravskoslezský kraj poskytuje dotaci na podporu turistického ruchu ve výši 300 tisíc korun, Statutární město Opava ve výši 100 tisíc korun, o zbývajících 150 tisíc se rovným dílem dělí obce mikroregionu. Vychází to přibližně na 18 tisíc pro jednu obec. Pro celkovou úspěšnost projektu se nám podařilo dohodnout v letech 2018–2020 s krajem a městem Opava na tříletém závazku financování. Na letošní rok byly připraveny již pětileté smlouvy, ale v důsledku současné situace, nejistoty daňových výnosů a vzhledem k daňovým balíčkům máme v současné době příslib financování pouze na rok.

Obec ani mikroregion nemohou získat železniční licenci. Jak jste tuto překážku vyřešili? Jaké další problémy jste museli překonat?

Vyhlásili jsme výběrové řízení na provozovatele. Oslovili jsme i ČD, které ovšem neprojevily zájem. Vybrali jsme nejvýhodnější nabídku.

Jak jsou aktivity spojené s provozem vlaku časově náročné?

Aktivity s provozem nejsou příliš náročné, protože většinu úkonů zajišťuje přepravce. Poněkud náročnější je první jízda na začátku sezóny, která vychází na poslední květnový víkend. Zároveň se zahájením sezóny pořádáme setkání občanů Mikroregionu Hvozdnice, kdy se v organizaci střídají jednotlivé obce a zajišťují historickou vlakovou soupravu. Nejčastěji vybírají motorový vůz řady M 131.1 „Hurvínek“, ale když například setkání pořádal městys Litultovice, vyjela na trať parní lokomotiva řady 213.

Ovlivnila pandemie v minulém roce počet přepravovaných osob?

Ovlivnila. Ale přesně opačně, než jsme čekali. Počet přepravených osob během letního uvolnění znovu vzrostl, a tak jsme v roce 2020 celkově přepravili 13 148 osob, což je dosavadní rekord.

Máte již představy o budoucím vývoji Hvozdnického expresu?

V letošním roce máme v plánu nasadit historickou motorovou lokomotivu řady T 720 s vlečnými vozy Balm. To by mělo dostatečně zvětšit kapacitu, ale také zvýšit atraktivitu přepravy. Zároveň chceme zachovat speciální vůz na přepravu jízdních kol, který upravil přepravce z běžného vlečného vozu Baafx. Velmi se osvědčil. Vše ovšem záleží na zachování podpory ze strany Moravskoslezského kraje a návratu do normálu po epidemii.

Co byste poradil ostatním starostům, mikroregionům či dalším spolkům, kteří uvažují o podobném záměru?

Těžko dávat nějaké univerzální rady. Nám velmi usnadnilo situaci to, že samotná trať nebyla určena ke zrušení, protože na ní zůstala zachována nákladní doprava. Takže stačilo jen zajistit dopravce a financování. Důležité bylo také vytvořit jízdní řád, který bude lidem skutečně vyhovovat, kdy nepůjde pouze o jízdy pro vykázání výkonu. Takový pocit jsem měl občas před rokem 2014. Snad jediná rada je, že pokud se dostanete do podobné situace, tak to alespoň zkuste. Když je vůle, tak se často nějaké řešení najde.

Rozhovor připravil Michal Dresler, manažer SMS ČR v Moravskoslezském kraji

Kontakty na SMS ČR: Adresa sídla SMS ČR je Zlín - Prštné, Nábřeží 599, 760 01, telefony: 577 688 103, 604 345 806, internet: www.smscr.cz, e-mail: info@smscr.cz, SMSKA Zpravodaj Sdružení místních samospráv České republiky vydává Sdružení místních samospráv ČR se sídlem Zlín 760 01, Nábřeží 599, IČO: 75130165, www.smscr.cz, info@smscr.cz, místo vydání Zlín, dat. vydání 12. 2. 2021, 2/2021 , ev. č. MK ČR E 20029. Výkonný redaktor: Marie Šuláková, sulakova@smscr.cz; Grafické zpracování: Ivana Havlíková, info@studiomatrix.cz; Použité fotografie: Archiv SMS ČR, archivy obcí, Marie Šuláková.